

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΚΤΥΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:
“ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ,ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ
ΑΓΟΡΑΣ ”

CANE JOANA - ΑΜ:0378
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.....	9
1.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΥ.....	9
1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	10
1.3 Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	11
1.4 Η ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ 1996: ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ 1996-2000.....	11
1.5 ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΠΡΙΝ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΟΥ 1996.....	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΚΓΛΙΣΗΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ.....	14
2.1 ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 2000-2010	15
2.2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	16
2.3 ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	19
3.1 ΤΟ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	23
3.2 ΔΟΜΗ ΚΛΑΔΟΥ(ΠΙΝΑΚΑΣ).....	24
3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΕΣ	25
3.4 Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	26
3.5 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΜΜΑΧΙΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	29
4.1 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ	30
4.2 ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΒΕ-24	34
4.2.1 COSMOONE.....	35
4.2.2 YASSAS.COM.....	37
4.3 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΡΕΣ- TO CONSOLIDATION ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	42
5.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	43
5.2 Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	45
5.3 ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	45
5.4 ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	46
5.5 ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ.....	47
5.5.1 ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	48
5.5.2 ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ.....	48
5.5.3 ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ.....	49
5.5.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	51
6.1 ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	57
6.2 Η ΔΑΚΑΕΤΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	58
6.3 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΕΩΝ : ΥΠΟΘΕΣΗ 2004-2005	59
6.4 Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΚΛΟΠΩΝ	59
6.4.1 ΝΟΜΟΣ 3431/2006.....	60
6.5 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ.....	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	62
7.1 ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΓΙΑ ΤΙΣ	

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.....	64
7.2 ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ - ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΣΗ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ (ΠΙΝΑΚΕΣ).....	65
7.3 ΦΘΗΝΟΤΕΡΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΕΣ ΚΛΗΣΕΙΣ	67
7.4 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.....	68
7.4.1 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ.....	69
7.4.2 ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	70
7.4.3 ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	70
7.4.4 ΠΤΩΧΕΥΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ	70
7.4.5 ΣΥΓΧΩΝΕΥΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ.....	70
7.4.6 ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	71
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	72
8.1 ΟΤΕ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ.....	72
8.2 COSMOTE	78
8.2.1 ΙΣΤΟΡΙΑ.....	79
8.2.2 ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ.....	80
8.2.3 ΧΟΡΗΓΙΕΣ.....	80
8.2.4 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ.....	81
8.3 VODAFONE.....	81
8.3.1 ΧΟΡΗΓΙΕΣ.....	82
8.4 NOKIA SIEMENS NETWORK.....	82
8.5 WIND HELLAS.....	83
8.5.1 ΞΕΚΙΝΗΜΑ	83
8.5.2 ΑΛΛΑΓΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΣΕ TIM HELLA.....	83
8.5.3 ΑΛΛΑΓΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΣΕ WIND HELLAS.....	84
8.5.4 ΣΗΜΕΡΑ	84
8.6 FORTHNET	85
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο: ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	87
9.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	87
9.2 ΓΕΝΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	88
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αγορά των τηλεπικοινωνιών μέχρι τις αρχές της δεκαετίας 1970 λειτουργούσε σε όλες τις χώρες με καθεστώς αυστηρού κρατικού μονοπωλίου και σχεδόν απόλυτου προστατευτισμού. Όμως οι συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις των πελατών για υψηλότερη ποιότητα, νέες υπηρεσίες και χαμηλότερες τιμές οδήγησαν στην ανάγκη σοβαρών διαρθρωτικών αλλαγών.

Αυτό δημιούργησε μια τάση αναδιοργάνωσης των αγορών, η οποία εκφράστηκε με πολιτικές ιδιωτικοποίησης δημόσιων επιχειρήσεων και απελευθέρωσης της αγοράς σε συνδυασμό με την είσοδο νέων ιδιωτικών επιχειρήσεων στον κλάδο. Η διαδικασία της αναδιοργάνωσης ξεκίνησε αρχικά τη δεκαετία του 1970 στις ΗΠΑ και από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 στη Μ. Βρετανία και την Ιαπωνία, για να επεκταθεί ακολούθως και στις λοιπές χώρες μέλη του ΟΟΣΑ. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η μεταρρύθμιση ξεκίνησε το 1984 και ολοκληρώθηκε το 1998.

Οι επιπτώσεις της αναδιοργάνωσης της αγοράς μεταξύ άλλων και στην απασχόληση αποτέλεσε το αντικείμενο διάφορων εμπειρικών μελετών. Με βάση το εργαλείο ανάλυσης, οι μελέτες αυτές μπορούν να διακριθούν σε περιγραφικές και σε οικονομετρικές. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο των περιγραφικών ερευνών οι Hughes και Phillips, (1999) παρατηρούν ότι με την μεταρρύθμιση του τομέα η συνολική απασχόληση αυξήθηκε, γεγονός που οφείλεται στη δραστηριοποίηση πολλών νέων επιχειρήσεων κυρίως στις νέες υπηρεσίες (π.χ. κινητή τηλεφωνία, διαδίκτυο).

Το ίδιο ισχύει και για την τηλεπικοινωνιακή αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιταλίας και της Ισπανίας, όπως προκύπτει από τις έρευνες του Ypsilantis, (2002), των Ypsilantis και Min, (2001) και των Xavier και Ypsilantis, (2000) αντίστοιχα. Οι Ypsilantis και Min, (2000), μελετώντας την μεταρρυθμιστική πολιτική του τομέα των τηλεπικοινωνιών της Νότιας Κορέας κατέληξαν επίσης στο συμπέρασμα ότι η συνολική απασχόληση του τομέα των τηλεπικοινωνιών αυξάνεται, παρά τη σημαντική μείωση του προσωπικού της Korea Telecom μετά την ιδιωτικοποίησή της. Το ίδιο ισχύει και για την τηλεπικοινωνιακή αγορά της Τσεχίας, καθώς οι Xavier και Ypsilantis, (2001) διαπιστώνουν ότι η πτώση της απασχόλησης της Czech Telecom αντισταθμίζεται με την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης από τις νεοεισερχόμενες

επιχειρήσεις, με συνέπεια να αυξάνεται συνολικά το προσωπικό του τομέα.

Ομοίως, η απασχόληση του ιρλανδικού τομέα τηλεπικοινωνιών, ενώ αρχικά με την ιδιωτικοποίηση της Eircom μειώθηκε, στην συνέχεια με την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς παρουσίασε σταθερή αύξηση, όπως προκύπτει από την έρευνα των Yamada και Ypsilantis, (2000).

Στο πλαίσιο των οικονομετρικών ερευνών οι Li και Xu, (2002) διαπιστώνουν σε 43 χώρες ότι η εισαγωγή του ανταγωνισμού προκάλεσε την αύξηση της απασχόλησης κυρίως λόγω της εισόδου νέων επιχειρήσεων στην αγορά. Αντίθετα, εξετάζοντας 166 χώρες συμπεραίνουν ότι η ιδιωτικοποίηση των εθνικών τηλεπικοινωνιακών οργανισμών οδηγεί σε μείωση του προσωπικού τους.

Η Ελλάδα ως χώρα – μέλος της ΕΕ εφάρμοσε την αντίστοιχη κλαδική ευρωπαϊκή πολιτική. Ειδικότερα, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990

απελευθερώνεται σταδιακά η αγορά, ιδιωτικοποιείται ο εθνικός τηλεπικοινωνιακός οργανισμός (ΟΤΕ), ιδρύονται νέες ιδιωτικές επιχειρήσεις, και καθιερώνεται η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) ως ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή. Η μεταρρυθμιστική πολιτική ολοκληρώνεται το 2001.

Με το παρόν άρθρο εξετάζουμε τις επιπτώσεις αυτής της απελευθέρωσης στη σταθερή τηλεφωνία, στην κινητή τηλεφωνία και στο διαδίκτυο. Ειδικότερα, διερευνούμε:

- εάν η μεταρρύθμιση του τομέα επηρέασε την απασχόληση (περιγραφική ανάλυση),
- τους πιθανούς προσδιοριστικούς παράγοντες της συγκεκριμένης μεταβλητής.

Ως δείγμα χρησιμοποιούμε 44 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην ελληνική τηλεπικοινωνιακή αγορά κατά την χρονική περίοδο 1992 – 2005. Τα πρωτογενή στοιχεία για αυτές τις επιχειρήσεις τα συγκεντρώσαμε με τη μέθοδο των συνεντεύξεων.

Η συγκεκριμένη εργασία θα μελετήσει την έννοια της στρατηγικής αλλά και τη μελέτη του στρατηγικού περιβάλλοντος μέσα από το κλάδο των τηλεπικοινωνιών. Συγκεκριμένα η παρούσα μελέτη θα προσπαθήσει να ορίσει αρχικά τη στρατηγική ως έννοια και στη συνέχεια να εφαρμόσει τις αρχές τις στην τηλεπικοινωνιακή αγορά, μέσα από την εφαρμογή των σχετικών μοντέλων, όπως είναι η ανάλυση του μακρο-περιβάλλοντος μέσα από τη χάρη του μοντέλου PEST αλλά και τη δοκιμή ανάλυσης μέσα από το μοντέλο Five-Forces, συγχρόνως θα γίνει αναφορά σ' εταιρίες που ανήκουν στους υπό-κλάδους των τηλεπικοινωνιών, όπως είναι η τηλεφωνία, το θέαμα και ο κλάδος της πληροφορικής. Τα θέματα τα οποία θα μελετηθούν στην ακόλουθη εργασία είναι τα εξής:

1. Ορισμός της στρατηγικής διαχείρισης στις τηλεπικοινωνίες.
2. Τα οικονομικά της τηλεφωνίας και της σύγκλισης των τηλεπικοινωνιών αναμετάδοσης και της ολοκλήρωσης των Ηλεκτρονικών υπολογιστών.

3. Εφαρμογή στρατηγικών μοντέλων στις εταιρείες τηλεπικοινωνιών.
4. Δημιουργία στρατηγικών επιλογών μέσω του προγραμματισμού αγοράς και παγκόσμια στρατηγική διαχείριση στις τηλεπικοινωνιακές επιχειρήσεις.
5. Αναδυόμενη διαχείριση ζητημάτων στις τηλεπικοινωνιακές επιχειρήσεις.

Η μελέτη θα γίνει με βάση σχετική βιβλιογραφία δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στο βιβλίο του Shaw K.J.(2000) το «Strategic Management in Telecommunications».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Σύμφωνα με τον Shaw K.J. το 2000 στο βιβλίο του «Strategic Management in Telecommunications», η στρατηγική αποτελεί τη διαδικασία βάσει της οποίας μια εταιρεία καθορίζει τη μελλοντική της πορεία. Τη συγκεκριμένη περίοδο στο κλάδο των τηλεπικοινωνιών η διαδικασία αυτή καθορίζεται ως χαοτική στο κλάδο των τηλεπικοινωνιών. Η συγκεκριμένη αγορά χαρακτηρίζεται από συνεχείς ανακατατάξεις και δριμείς αλλαγές σχετικά με τον ανταγωνισμό, τη παγκόσμια κατάσταση, τις απαιτήσεις των πελατών, τις τεχνολογικές αλλαγές, την οργανωσιακή σταθερότητα. Στην αγορά των τηλεπικοινωνιών υπάρχει συνεχής αβεβαιότητα σε σχέση με τις μελλοντικές τάσεις και δράσεις.

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή στην ανάπτυξη μιας διεξοδικής μελέτης του κλάδου των τηλεπικοινωνιών. Η μελέτη έχει να κάνει με μια ευρεία ανάλυση όλων των δεδομένων που ισχύουν σήμερα από συγκεκριμένο κλάδο με τους υπό-κλάδους του όπως είναι τα computers, το broadcasting και η τηλεφωνία.

1.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΥ

Δυο είναι οι βασικοί παράγοντες, οι οποίοι καθορίζουν και οδηγούν το μέλλον των τηλεπικοινωνιών. Από τη μια έχουμε τη συνεχή ανάπτυξη της αγοράς και από την άλλη τις δοκιμές και τεχνολογικές αλλαγές. Η τηλεπικοινωνιακή Δράση του 1996 επαναδόμησε την αγορά, πράγμα που έδωσε την δυνατότητα εισόδου σ' ένα μεγάλο αριθμό νέων ανταγωνιστών. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο μελετά τις τεχνολογικές και νομοθετικές επιδράσεις στο κλάδο, οι οποίες είναι αυτές που καθορίζουν τη πορεία του ενώ καθορίζουν και τις στρατηγικές ευκαιρίες για τις εταιρίες που συμμετέχουν σ' αυτόν.

Το κεφάλαιο αυτό μελετά τους τρόπους με τους οποίους μια εταιρία αντιδρά στις εξωγενείς δράσεις, με βάση αυτά που αναφέραμε και παραπάνω.

1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Ο ορισμός των τηλεπικοινωνιών αναφέρεται στην αναμετάδοση εικόνων ή ήχων ή πληροφοριών μέσω ηλεκτρομαγνητικών, ηχητικών κυμάτων. Η βάση των τηλεπικοινωνιών και ιστορικά είναι το τηλέφωνο, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση. Με βάση τις κυβερνητικές νομοθεσίες, αυτός αποτελεί το βασικό και λειτουργικό ορισμό των τηλεπικοινωνιών.

Σύμφωνα με τον Telecommunication Act του 1996 ο ορισμός πλαισιώθηκε από νέα δεδομένα, τα οποία περιόρισαν τα σύνορα μεταξύ των τηλεπικοινωνιακών κλάδων με αποτέλεσμα οι τηλεοπτικές εταιρίες να εισέλθουν στο κλάδο της τηλεόρασης, οι τηλεοπτικές στο κλάδο του ραδιόφωνου. Πολλές εταιρίες κινητής τηλεφωνίας παρέχουν σήμερα το σύνολο των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Ο νόμος αυτός του 1996 αποτελεί τον βασικό νόμο σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες. Τα άρθρα (Sections) 255 και 251(a) (2) του νόμου Communication Act του 1934, όπως τροποποιήθηκαν με τον νόμο Telecommunication Act του 1996, απαιτούν οι κατασκευαστές τηλεπικοινωνιακού υλικού και οι παροχείς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών να εξασφαλίσουν ότι το υλικό και οι υπηρεσίες αυτές είναι προσβάσιμες από όλους, όπου αυτό είναι λογικά εφικτό. Το άρθρο 251(a) (2) απαιτεί οι φορείς τηλεπικοινωνιών να μην εγκαθιστούν υλικό τηλεπικοινωνίας που να μην συμβαδίζει με τις προϋποθέσεις προσβασιμότητας, όπως καθορίζονται από το Άρθρο 255.

1.3 Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών ξεκίνησε το 1982. Όμως η πρόθεση είχε ξεκινήσει περίπου το 1950, όπου το μονοπώλιο είχε φτάσει σε τέτοιο βαθμό που κάθε μορφή ανταγωνισμού είχε εξαλειφθεί. Σύμφωνα με το *Modified Final Judgment*, έγινε ένας διαχωρισμός της αγοράς, σε επτά μεγάλες εταιρείες ελέγχου του συνόλου των τηλεπικοινωνιών. Οι επτά αυτές εταιρείες ήταν η West American, η Pacific Telesis, η Bell South, η Southwestern Bell και η NTNEX.

Ο συγκεκριμένος νόμος μπορεί να βελτίωσε τη κατάσταση, περιόρισε όμως τη δυνατότητα νέων εισόδων και ουσιαστικά προπυλάκησε ακόμα περισσότερο την τηλεπικοινωνιακή αγορά. Τα επόμενα χρόνια υπήρξαν και άλλες ρυθμίσεις, οι οποίες άλλαζαν το τοπίο, ώσπου φτάσαμε το 1996, να ψηφιστεί η απελευθέρωση της αγοράς και γενικά να περάσουν οι τηλεπικοινωνίες σ' ένα άλλο επίπεδο. Η νέα αυτή ρύθμιση έδωσε πιο εμπορικό χαρακτήρα στην αγορά, δίνοντας τη δυνατότητα σε περισσότερες εταιρείες ιδίων ή άλλων κλάδων να εισέρθουν με επιτυχία και να διεκδικήσουν μερίδιο.

1.4 Η ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ 1996: ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ 1996-2000

Οι στόχοι των δράσεων του 1996 όπως έχουμε ήδη αναφέρει, αύξησαν τον ανταγωνισμό στο κλάδο των τηλεπικοινωνιών. Η αύξηση του ανταγωνισμού βοήθησε στη πτώση των τιμών, στη μείωση του κόστους, στη μείωση του ανταγωνισμού. Η αύξηση των διεκδικητών ήταν θεϊκή για τους καταναλωτές, ενώ συγχρόνως άνοιξαν και νέες θέσεις εργασίας. Η νέα δράση εστίασε και στην ευρύτερη προστασία του καταναλωτή, διότι η ελευθερία στην αγορά ώθησε στην είσοδο εταιρειών οι οποίες δεν είχαν καλά διαπιστευτήρια.

Η Νέα Δράση εστίασε στα ακόλουθα στην αγορά:

- ❖ Αύξησε τις τιμές στην καλωδιακή τηλεόραση.
- ❖ Έδωσε τη δυνατότητα να αλλάξει η κατάσταση στη σταθερή τηλεφωνία.
- ❖ Πολλές εταιρείες παρέμειναν σταθερές στις αγορές αναφοράς τους, προκειμένου να μην αφήσουν νέους διεκδικητές να εισέλθουν.

Ο ανταγωνισμός ήταν μικρός στη καλωδιακή τηλεόραση, αντίθετα αυξήθηκε στο τηλέφωνο, στο Internet, στη κινητή τηλεφωνία κ.λ.π.

Ουσιαστικά οι εταιρείες όπου έβλεπαν να υπάρχει ζήτηση εκεί κ εστίαζαν τη προσοχή τους και προσπαθούσαν να κερδίσουν μεγάλο μερίδιο. Η περίοδος αυτή στο συγκεκριμένο κλάδο προϋπόθεσε μεγάλες καινοτομίες δράσεις, μεγάλες στρατηγικές αλλαγές και γενικά μια νέα τάξη πραγμάτων.

1.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΠΡΙΝ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΟΥ 1996

Η τηλεπικοινωνιακή δράση του 1996 , αποτέλεσε το πρώτο ουσιαστικό νόμο μετά το 1934, ο οποίος έδινε δυναμική στην αγορά και βοήθησε στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής οικονομίας. Αυτό συνεχίστηκε και τις επόμενες χρονιές , το 1997, το 1998 και το 1999. Οι δράσεις εκείνης της περιόδου που αποδεικνύουν τη πρόοδο της αγοράς , ήταν οι ακόλουθες:

1. Αύξηση των αγορών των πελατών στην αγορά.
2. Επενδύσεις των εταιρειών , ειδικά στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών , της πληροφορικής και των νέων τεχνολογιών γενικά.
3. Επενδύσεις από το κράτος στους τεχνολογικούς τομείς και γενικά επιδοτήσεις προς εταιρείες νέων τεχνολογιών.

4. Από το 1998 και μετά είχαμε μείωση της ανεργίας και μείωση του πληθωρισμού.
5. Αυξήθηκαν οι εξαγωγές και η παγκόσμια οικονομία ισχυροποίησε τη θέση της.

Το διάστημα 2000 και μετά τα οικονομικά στοιχεία συνέχιζαν να είναι καλά με αποτέλεσμα ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών να ανθεί αλλά και γενικότερα η οικονομία να βρίσκεται σε μια συνεχή εξέλιξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Η παγκόσμια οικονομία όπως αναφέραμε και παραπάνω μετά από πολλές και συνεχείς κρίσεις, άρχισε να βγαίνει από το τέλμα των συνεχών κρίσεων , με τελευταία αυτή του 1991. Σιγά-σιγά μετά το 1990 πολλοί άρχισαν να πλουτίζουν. Αυτό ήταν απόρροια της καλύτερης στρατηγικής κατεύθυνσης του κράτους, της ενίσχυσης της παραγωγής οντότητας στο εσωτερικό και εξωτερικό, η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της χώρας. Η συλλογή των πληροφοριών εκείνης της εποχής οδήγησε στα εξής συμπεράσματα:

1. Ο πληθωρισμός έμεινε σε χαμηλά επίπεδα κι αυτό επηρέασε επικοινωνιακά τη σχέση εταιριών σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.
2. Η ανεργία παρουσίαζε πτωτικές τάσεις και φαινόταν ότι μέσα σε δέκα χρόνια θα έπεφτε κι άλλο. Έγιναν νέες προσλήψεις και οι μισθοί αυξήθηκαν. Η βελτίωση της κατάστασης ήταν απόρροια της αύξησης της χρήσης του Internet, της αύξησης και της βελτίωσης των ευρώ-ζωνών, της αύξησης των τηλεφωνικών επαφών, της ανάπτυξης της καλωδιακής τηλεόρασης.
3. Στη τηλεπικοινωνιακή αγορά υπάρχει ζήτηση, συγκεκριμένα έχουμε μια συνεχή αλλαγή, αυξανόμενη αλλαγή σε σχέση με τις υπηρεσίες που παρέχουν οι εταιρίες τηλεπικοινωνιών αλλά και αύξηση στις υπηρεσίες που ζητούν οι καταναλωτές. Το Internet δίνει νέα δυναμική στις εταιρίες μιας και τις βοηθά να επεκτείνουν τους ορίζοντες τους εστιάζοντας σε νέες αγορές μέσα και έξω από τα σύνορα της χώρας τους.

2.1 ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 2000-2010

Η αγορά των τηλεπικοινωνιών προσφέρει συνεχείς καινοτομίες στους καταναλωτές, οι οποίες συχνά θεωρούνται αναγκαίες τη στιγμή που παρουσιάζονται. Οι υπηρεσίες αυτές προσφέρουν ευκαιρίες για αυξημένα περιθώρια κέρδους, ενώ η μικρή αλλά σταθερή αύξηση της ζήτησης που αναμένεται για τις “παραδοσιακές” υπηρεσίες (σταθερή τηλεφωνία, σταθερό internet) προσφέρουν έναν αξιόπιστο πυρήνα σταθερών εσόδων. Σύμφωνα με τις προβλέψεις μέχρι και το 2010 τα σημαντικότερα σημεία που χαρακτήρισαν την αγορά των τηλεπικοινωνιών είναι τα εξής:

- ❖ Διείσδυση νέων τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών σε λιγότερο ανεπτυγμένες αγορές (τρίτος κόσμος).
- ❖ Αύξηση του ανταγωνισμού για φωνητικές υπηρεσίες μέσω ανάπτυξης υπηρεσιών τηλεφωνίας VoIP.
- ❖ Συμπίεση περιθωρίων λόγω αυξημένου ανταγωνισμού και διαμόρφωσης των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ως αγαθά ευρείας χρήσης και..
- ❖ Αύξηση της ζήτησης για νέες υπηρεσίες (mobile internet, DSL, κινητή τηλεφωνία 3^{ης} γενιάς).

Στο αναπτυσσόμενο αυτό περιβάλλον των τηλεπικοινωνιών, τα κρίσιμα χαρακτηριστικά ανταγωνιστικότητας των τηλεπικοινωνιακών επιχειρήσεων είναι το μέγεθος και η ποιότητα και καινοτομία των προσφερόμενων υπηρεσιών σε συνδυασμό με την γεωγραφική παρουσία.

Αν και τη περίοδο 2000-2010 οι συμφωνίες εξαγορών και συγχωνεύσεων παγκοσμίως παρουσίασαν στασιμότητα και μείωση σε αξία ο κλάδος τηλεπικοινωνιών στην Ευρώπη παρουσίασε την 5^η υψηλότερη αξία πραγματοποιηθέντων συμφωνιών, ανεβάζοντας μια θέση σε σχέση με το 2002. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο κλάδος παρουσίασε την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση συνολικής αξίας συναλλαγών σε σχέση με όλους τους κλάδους.

Οι περισσότερες από τις μεγάλες εξαγορές που πραγματοποιήθηκαν στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών αποτέλεσαν κινήσεις ανασύνταξης και τακτοποίησης των μεγάλων διεθνών ομίλων του κλάδου. Σημειώνεται ότι παρατηρείται ιδιαίτερα έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών από επενδυτικά σχήματα τραπεζών και επενδυτικών οίκων, με τις 4 από τις 10 μεγαλύτερες εξαγορές /συγχωνεύσεις του κλάδου.

Η τάση υποδηλώνει την αναγνώριση “κρυμμένης” αξίας στις εταιρίες τηλεπικοινωνιών, καθώς οι χρηματοοικονομικοί επενδυτές οδηγούνται σε επενδύσεις βάσει καθαρά χρηματοοικονομικών κριτηρίων. Η δραστηριοποίηση τους αυτή δείχνει ότι αναμένουν σημαντικές αποδόσεις επί του επενδυόμενου κεφαλαίου τους σε μέσο-μακροπρόθεσμο.

2.2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ.

Στις **17 Μαΐου** κάθε χρόνο εορτάζεται η Παγκόσμια Ημέρα Τηλεπικοινωνιών και Κοινωνίας της Πληροφορίας, σε ανάμνηση της ίδρυσης αυτή τη μέρα του 1865 της Παγκόσμιας Τηλεγραφικής Ένωσης που σήμερα ονομάζεται Παγκόσμια Τηλεπικοινωνιακή Ένωση.

Όλα ξεκίνησαν στις 24 Μαΐου του 1844, όταν ο Σάμιουελ Μορς έστειλε το πρώτο του μήνυμα μέσω τηλεγραφικής γραμμής από την Ουάσιγκτον στη Βαλτιμόρη, εγκαινιάζοντας την τηλεπικοινωνιακή πραγματικότητα. 10 χρόνια αργότερα, ο τηλεγράφος ήταν διαθέσιμος στο κοινό και στις 17 Μαΐου 1865 ιδρύθηκε στο Παρίσι ο Παγκόσμια Τηλεγραφική Ένωση από 20 κράτη, ανάμεσά τους και η Ελλάδα. Από τον τηλεγράφο, το τηλέφωνο, τις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές στη συνέχεια, τις δορυφορικές επικοινωνίες και σήμερα το Internet η Π.Τ.Ε. βοήθησε σημαντικά να τιθασευτεί η δύναμη της επιστήμης και της τεχνολογίας με στόχο την ικανοποίηση της βασικής ανθρώπινης ανάγκης για επικοινωνία.

Σήμερα, η Παγκόσμια Τηλεπικοινωνιακή Ένωση είναι ένας διεθνής οργανισμός που κινείται εντός του ΟΗΕ, όπου οι κυβερνήσεις και ο ιδιωτικός τομέας συντονίζουν τα παγκόσμια τηλεπικοινωνιακά δίκτυα

και υπηρεσίες. Από το 2006 ο ΟΗΕ δίνει περισσότερο έμφαση στις νέες τεχνολογίες και στο Internet, σε μια προσπάθεια να καταπολεμήσει το «ψηφιακό χάσμα».

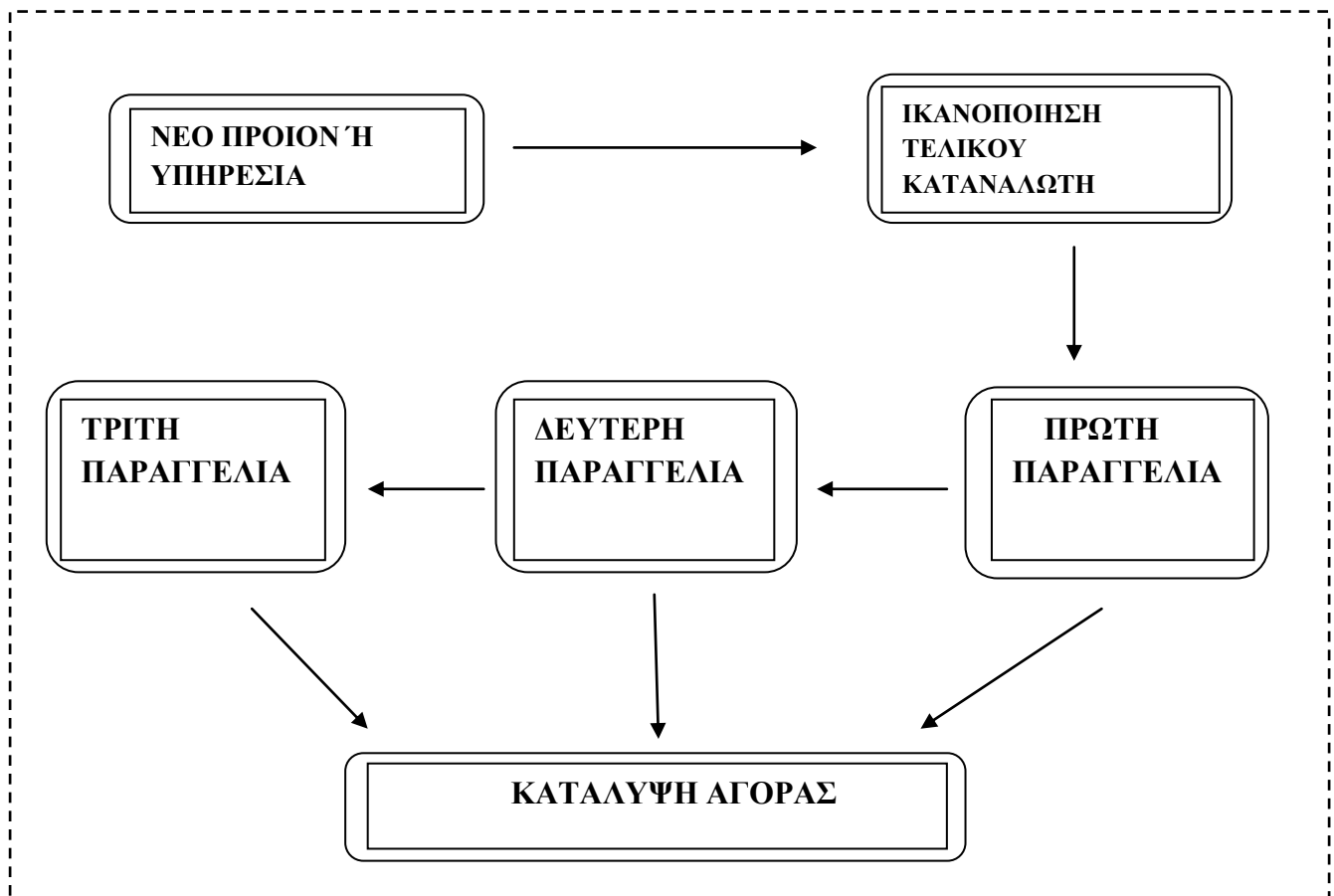
2.3 ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Οι εταιρίες στο κλάδο των τηλεπικοινωνιών ακολουθούν συγκεκριμένες στρατηγικές διαχείρισης. Οι στρατηγικές αυτές είναι οι ακόλουθες :

1. **Συνδυαστική:** Εδώ οι εταιρίες επιδιώκουν να επεκτείνουν τις δράσεις τους χωρίς όμως να αποκόπτονται από την αγορά εστίασης και τους πελάτες τους.
2. **Συνεργασία:** Εδώ έχουμε την συνεργασία μεταξύ δύο ή και περισσότερων εταιριών με στόχο την δημιουργία νέου ή νέων τεχνολογικών προϊόντων.
3. **Εναλλακτικές στρατηγικές :** Εδώ μια εταιρία αφού έχει εφαρμόσει πολλά είδη στρατηγικών προχωρά στην υιοθέτηση μιας στρατηγικής η οποία θα της δώσει τη δυνατότητα να γίνει πιο λειτουργική και ανταγωνιστική.
4. **Ενδιάμεσες στρατηγικές :** Όταν μια εταιρία χάνει μερίδιο στην αγορά επιλέγει πολλές φορές να εφαρμόσει ενδιάμεσες στρατηγικές που θα την βοηθήσουν να λειτουργήσει και στην υπάρχουσα αλλά και σε νέες αγορές, προκειμένου να καλύψει το κενό που έχει η στρατηγική της, πράγμα που την είχε φέρει πίσω στην αγορά.
5. **Προβλέψεις:** Εδώ η εταιρία βασιζόμενη σε συγκεκριμένα στοιχεία προβαίνει σε προβλέψεις σε σχέση με την ανάπτυξη ή όχι της αγοράς.

6. **Συνδυασμός** : Εδώ η εταιρία τηλεπικοινωνιών επιλέγει να εισέλθει σε κάποια παρόμοια ή άλλη αγορά, προκειμένου να αυξήσει με αυτόν τον τρόπο τα κέρδη της. Συγκεκριμένα στην τηλεπικοινωνιακή αγορά υπάρχει μια αλυσιδωτή προτίμηση προς μια νέα υπηρεσία ή ένα νέο προϊόν.

Συγκεκριμένα:

Σχήμα 1.1 – Η επίδραση της αγοράς των τηλεπικοινωνιών

Πηγή : Shaw K.J.(2000)

Στις τηλεφωνίες σ' όλους τους κλάδους του είτε αυτό είναι η τηλεφωνία, είτε η καλωδιακή τηλεόραση, είτε το ραδιόφωνο, είτε η τηλε-παρουσίαση, είτε οι υπολογιστές, δίνεται βαρύτητα στη ζήτηση των υπηρεσιών και με βάση αυτή, οι διάφοροι κλάδοι καθορίζουν τη στρατηγική τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Η Ευρώπη καταλαμβάνει την πρώτη θέση παγκοσμίως σε ότι αφορά τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας καθώς το ποσοστό των συνδρομητών ανέρχεται στο 119% του πληθυσμού της ΕΕ το 2008, ξεπερνώντας κατά πολύ αυτό των ΗΠΑ (87%) και της Ιαπωνίας (84%).

Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει η σημερινή έκθεση προόδου της Επιτροπής για την ενιαία αγορά τηλεπικοινωνιών. Παρά την οικονομική κρίση, συνεχίστηκε η ανάπτυξη του τομέα τηλεπικοινωνιών της ΕΕ το 2008, με έσοδα που εκτιμώνται σε περισσότερο από 300 δισεκατομμύρια ευρώ, ήτοι άνοδος κατά 1,3% έναντι του 2007 και σημειώνει τις καλύτερες επιδόσεις από τους λοιπούς τομείς της οικονομίας (άνοδος μόνο 1%). Οι πιο κερδισμένοι από την ανταγωνιστικότητα του τομέα είναι οι καταναλωτές : καλύτερες υπηρεσίες σε χαμηλότερο κόστος. Οι λογαριασμοί κινητής τηλεφωνίας μειώθηκαν κατά μέσο όρο από 21,48 ευρώ σε 19,49 ευρώ το 2008 και το 75% των καταναλωτών έχει σύνδεση με το διαδίκτυο τουλάχιστον 2 megabits per second (mbps) χάρη στην δράση της ΕΕ.

Η Ευρώπη είναι κατεξοχήν ήπειρος της κινητής τηλεφωνίας, με αυξανόμενο αριθμό χρηστών κινητών τηλεφώνων και κινητών ευρυζωνικών υπηρεσιών. Παρά την παγκόσμια οικονομική κρίση οι ευρωπαίοι καταναλωτές επικοινωνούν περισσότερο από κάθε άλλη φορά με τα κινητά τους τηλέφωνα και μέσω του διαδικτύου. Πρόκειται για καλά νέα για έναν τομέα που μπορεί να βοηθήσει την Ευρώπη να αντισταθεί στην κάμψη»(είπε η Viviane Reding)-Επίτροπος της ΕΕ αρμόδια για τις τηλεπικοινωνίες.

Πρέπει όμως να ενισχύσουμε την ανεξαρτησία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Χρειαζόμαστε επίσης δικαιότερες συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων κινητής και σταθερής τηλεφωνίας, ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση μεταξύ της κινητής και σταθερής τηλεφωνίας. Τέλος, πρέπει να εμποδίσουμε την καταστράτηγηση των κανόνων της ΕΕ, που θα μπορούσε να έχει

βλαπτικές συνέπειες για την ενιαία αγορά. Με ανησυχεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι πολλές εθνικές ρυθμιστικές αρχές δρουν κατά βούληση σε ότι αφορά τα δίκτυα για διαδίκτυο υψηλών ταχυτήτων. Στη σημερινή έκθεση της Επιτροπής αποτυπώνεται η Ευρωπαϊκή αγορά τηλεπικοινωνιών και η κατάσταση του ανταγωνισμού στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.

Η ανάπτυξη του τομέα είναι μεγαλύτερη στο σύνολο της οικονομίας. Η εκτιμώμενη ανάπτυξη στον τομέα των τηλεπικοινωνιών της ΕΕ για το 2008 είναι της τάξης του 1.3% μεγαλύτερη από την πραγματική αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 1% στο σύνολο της οικονομίας. Εξακολουθεί να αντισταθμίζει τον πληθωρισμό καθώς οι τιμές των απλών επικοινωνιών (όπως οι τηλεφωνικές κλήσεις ή το σερφάρισμα στο internet) εξακολουθούν να μειώνονται.

Η αγορά της κινητής τηλεφωνίας εξακολουθούσε να είναι το δυναμικότερο τμήμα της αγοράς τηλεπικοινωνιών στην ΕΕ το 2008. Το ποσοστό του πληθυσμού που χρησιμοποιεί κινητό αυξήθηκε από το 112% το 2007 σε 119% το 2008. Στην Ιταλία, τη Λιθουανία και το Λουξεμβούργο το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 140 %.

Οι χώρες της ΕΕ ηγούνται παγκοσμίως σε ότι αφορά το διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας. Εξακολουθεί να αυξάνει ο αριθμός των σταθερών συνδέσεων στο ευρυζωνικό διαδίκτυο στην ΕΕ : κατά 14 εκατομμύρια το 2008, υπερβαίνοντας τις 114 εκατομμύρια συνδέσεις συνολικά. Η Δανία και οι κάτω Χώρες προηγούνται παγκοσμίως στις ευρυζωνικές επικοινωνίες ,με ποσοστό πάνω από το 35% του πληθυσμού. Μαζί με τη Σουηδία, τη Φινλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο, τη Γερμανία και τη Γαλλία, προηγούνται των ΗΠΑ, όπου το ποσοστό ήταν 25% τον Ιούλιο 2008.

Και η κινητή ευρυζωνική επικοινωνία σημειώνει κατακόρυφη αύξηση με συνδέσεις που ξεπερνούν το 13% του πληθυσμού της ΕΕ. Η ευρυζωνική κινητή τηλεφωνία μέσω της χρήσης καρτών δεδομένων και dongles αποτελεί βιώσιμη εναλλακτική της σταθερής ευρυζωνικής τηλεφωνίας σε χώρες όπως η Αυστρία, (αριθμός συνδέσεων που

ισοδυναμεί με το 11,4% του πληθυσμού), η Φινλανδία (9,1%) και η Πορτογαλία (8,3%).

Περισσότεροι καταναλωτές αλλάζουν φορέα 20,5 εκατομμύρια καταναλωτές άλλαξαν φορέα τηλεφωνίας το 2008, διατηρώντας τον αριθμό του σταθερού ή κινητού τηλεφώνου τους. Μέχρι τον Οκτώβριο του 2008, περίπου 84 εκατομμύρια συνδρομητές (17% των πολιτών της ΕΕ) άλλαξε φορέα από τη στιγμή που αυτό κατέστη δυνατό, ήτοι το 2003. Υπάρχουν ακόμη προβλήματα για μια ενιαία ευρωπαϊκή αγορά τηλεπικοινωνιών. Στη σημερινή έκθεση αναφέρεται επίσης ότι λόγω των διαφορετικών ρυθμίσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ, εμποδίζεται ακόμη η δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τους φορείς των τηλεπικοινωνιών και τους καταναλωτές.

Διαφορετικές προσεγγίσεις σε ότι αφορά τη ρύθμιση νέων δικτύων οπτικών ινών μπορεί να εμποδίζουν τον ανταγωνισμό μεταξύ φορέων στην ενιαία αγορά και να οδηγήσουν σε νομική αβεβαιότητα, που δεν ευνοεί τις νέες επενδύσεις. Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των τελών που χρεώνουν μεταξύ τους οι φορείς για σύνδεση κλήσεων από διαφορετικά δίκτυα (από 0,02 ευρώ/λεπτό στην Κύπρο μέχρι 0,16 ευρώ/λεπτό στη Βουλγαρία). Ενώ στην Ιρλανδία ή στη Μάλτα ο καταναλωτής μπορεί να αλλάξει φορέα κινητής τηλεφωνίας μέσα σε μια μέρα διατηρώντας ταυτόχρονα τον αριθμό του. Στην Πολωνία χρειάζεται 38 μέρες, στην Ιταλία σε 15 και στη Σλοβακία 14 μέρες.

Η ΕΕΤΤ (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων), είναι η Ανεξάρτητη Αρχή η οποία αποτελεί τον Εθνικό Ρυθμιστή που ελέγχει, ρυθμίζει και εποπτεύει : (α) την αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, ασύρματων επικοινωνιών και διαδικτύου και (β) την ταχυδρομική αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ταχυμεταφοράς.

Ιδρύθηκε το 1992 με την επωνυμία Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών (ΕΕΤ) και οι αρμοδιότητες της επικεντρώνονταν στην εποπτεία της απελευθερωμένης αγοράς των τηλεπικοινωνιών. Η

λειτουργία της όμως ξεκίνησε το καλοκαίρι του 1995. Με τον ισχύοντα Ν. 3431/2006 περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθορίζεται το πλαίσιο παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφών ευκολιών εντός της Ελληνικής Επικράτειας σύμφωνα με τον ισχύον κοινοτικό δίκαιο και προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες της. Το όραμά της είναι να διευρύνει και να αναβαθμίζει διαρκώς την Επικοινωνία, ώστε η χώρα μας να συμμετέχει στην Κοινωνία της Γνώσης.

Ένα άλλο φαινόμενο που παρουσιάζεται στην απελευθερωμένη αγορά επικοινωνιών της ΕΕ, και που δεν είναι μοναδικά Ελληνικό, είναι η ύπαρξη ενός κατεστημένου φορέα επικοινωνιών, που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο κομμάτι της αγοράς επικοινωνιών της χώρας του. Ο φορέας αυτός είναι στη πλειοψηφία των περιπτώσεων ο πρώην κρατικός φορέας επικοινωνιών στον οποίο, σε πολλές περιπτώσεις, το κράτος έχει ακόμα σημαντική συμμετοχή. Συχνά, το βασικό δίκτυο επικοινωνίας ανήκει στο κατεστημένο φορέα, κάτι που σε συνδυασμό με την θέληση του κράτους να προσελκύσει νέες επενδύσεις στις τηλεπικοινωνίες, οδηγεί στο πανευρωπαϊκό φαινόμενο της εμφάνισης ανέμων προβλημάτων και άλυτων διενέξεων ανάμεσα στο κατεστημένο φορέα και στις νέες επιχειρήσεις που θέλουν να εισέλθουν στην αγορά επικοινωνιών

Ένας άλλος δόγμα, της απελευθέρωσης των επικοινωνιών αφορά στις διεθνείς συνέπειες της απελευθέρωσης και συγκεκριμένα στις προοπτικές που ανοίγονται για τη χώρα και τις επιχειρήσεις τις, όταν μπορούν πλέον να δράσουν επιχειρηματικά σε μια πολύ μεγαλύτερη αγορά. Η αλήθεια είναι όμως ότι στην απελευθερωμένη τηλεπικοινωνιακή ΕΕ, υπάρχουν εταιρίες γίγαντες, όπως για παράδειγμα η France Telecom, που δραστηριοποιείται σε πάνω από 24 χώρες, με δεκάδες θυγατρικές εταιρίες, και ήδη είναι τρίτος ισχυρότερος όμιλος στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Είναι σαφές, ότι στο παιχνίδι του ανταγωνισμού κερδίζει ο μεγαλύτερος για μια σειρά από λόγους (οικονομία μεγέθους, μονοπωλιακός έλεγχος αγορών, προνομιακή σχέση με κυβερνητικούς και τραπεζικούς κύκλους κ.α.), άλλωστε αυτή είναι και η φυσική τάση συνολικά του καπιταλιστικού συστήματος. Έτσι διαφαίνεται τελικά, η συγκέντρωση όλης σχεδόν της 'απελεύθερωμένης' αγοράς

τηλεπικοινωνιών της Ευρώπης, σε μια χούφτα από Πολυεθνικούς γίγαντες (π.χ. France Telecom, Deutsche Telecom, British Telecom κτλ), με ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για τους λαούς της Ε.Ε, αφού οι εταιρίες αυτές θα έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν τιμές κατά βούληση (είναι πολύ εύκολο για 5-10 μεγάλες εταιρίες να 'συνεννοηθούν'), οι δε έννοιες προσωπικά δεδομένα , κυριαρχικά δικαιώματα κ.α. χάνουν το νόημα τους...

Από την άλλη μεριά, οι εξελίξεις στις τηλεπικοινωνίες, αλλάζουν δραματικά το χάρτη στις εργασιακές σχέσεις του κλάδου. Έτσι, η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, συνδυάζεται άρρηκτα με μια μεγάλη αύξηση της 'αποδοτικότητας' της εργασίας, του βαθμού εκμετάλλευσης επιστημονικότερα, στο τομέα αυτό. Το παρατηθέμενο γράφημα απεικονίζει την ελάττωση των θέσεων εργασίας σε δύο μεγάλες Εταιρίες τηλεπικοινωνιών της ΕΕ, σαν χαρακτηριστικά παραδείγματα της γενικής τάσης που υπάρχει στο τομέα αυτό. Το φαινόμενο αυτό απαντάται και στην Ελληνική πραγματικότητα, όπου ο ΟΤΕ μέσα σε μια 5-ετία σχεδόν υποδιπλασίασε το εργατικό του δυναμικό με ταυτόχρονη σημαντική αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης .

Είναι σίγουρο ότι το φαινόμενο αυτό θα ενταθεί στο άμεσο μέλλον, με ακόμα μεγαλύτερες μειώσεις προσωπικού. Ήδη ανακοινώθηκε από τον ΟΤΕ η 'εθελούσια' έξοδος (ένας political correct τρόπος αναφοράς σε απολύσεις) 5000 επιπλέον εργαζόμενων, γεγονός που θα εκτοξεύσει το βαθμό εκμεταλλεύσεις των εργαζόμενων στον ΟΤΕ, σε δυσθεώρητα ύψη, αυξάνοντας τα ήδη τεράστια κέρδη του.

3.1 ΤΟ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Στην αγορά των τηλεπικοινωνιών λόγο της ύπαρξης υπό-κλάδων όπως η τηλεφωνία, οι υπολογιστές, οι μεταδόσεις των ειδήσεων κ.λπ ο διαχωρισμός στο σύνολο είναι δύσκολος, είναι όμως πιο εύκολος ανά κατηγορία. Συγκεκριμένα ανά κλάδο μπορεί να γίνει ο άνωθεν διαχωρισμός και να καθοριστούν οι τιμές, οι φυσικοί περιορισμοί και ο αριθμός των εταιρειών. Η αγορά των τηλεπικοινωνιών και γενικά μπορεί να προσδιοριστεί ως εξής :

3.2 ΔΟΜΗ ΚΛΑΔΟΥ

Κλάδος Τηλεπικοινωνιών και Σχέσης πελατών εταιρειών.

	Απόλυτος Ανταγωνισμός	Ολιγοπώλιο	Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός	Μονοπώλιο
Αριθμός Εταιρειών στην παραγωγική απόφαση	Όχι περιορισμοί καθορισμένοι από τις εταιρείες	Λίγα στοιχεία, λίγοι περιορισμοί	Πολλά στοιχεία προέρχονται από την αγορά και τη διαφοροποίηση	Έλεγχος από το κυβερνών καθεστώς

Δομή Σχέσεων	Οι εταιρείες δρουν από μόνες τους	Στρατηγικές αποφάσεις	Οι εταιρείες δρουν ανεξάρτητα	Όχι άλλες εταιρείες
Δυναμική οργανωσιακών αλλαγών	Ταχείες αλλαγές	Περιορισμένες σχέσεις	Αλλαγές αποφάσεων με βάση την απόφαση των καταναλωτών	Μικρή κ όχι συνεχής αλλαγή στη δομή μιας εταιρείας

Με βάση τη δομή της αγοράς επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό η συμπεριφορά των καταναλωτών. Για παράδειγμα σ' επίπεδο ολιγοπωλίου, ο καταναλωτής δεν έχει πολλές επιλογές, δεν μπορεί να επιλέξει κάτι διαφορετικό από αυτό που του δίνει η αγορά και κυρίως ο δημόσιος τομέας. Σήμερα αυτό αλλάζει με τη προσθήκη πολλών ξένων εταιρειών οι οποίες μέσω εξαγορών και νέων αντιλήψεων, εισέρχονται στους τηλεπικοινωνιακούς κλάδους αναπτύσσοντας τη στρατηγική τους και δίνοντας επιλογές στους καταναλωτές (Jankowicz, A.D. 1995).

3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Προκειμένου μια εταιρεία τηλεπικοινωνιών να εφαρμόζει τις στρατηγικές της θα πρέπει να λάβει υπόψη της τις μακροοικονομικές δυνάμεις που ισχύουν και επηρεάζουν το περιβάλλον δράσης της. Οι δυνάμεις αυτές είναι η ελαστικότητα της ζήτησης, η τάση αύξησης των κερδών, ο καθορισμός της στρατηγικής, η ανταγωνιστική ανταποκρισιμότητα κ.λ.π. Ακόμα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πολιτικές, κοινωνικές, τεχνολογικές δυνάμεις αλλά και οι καινοτομίες.

Η αγορά είναι αυτή που φέρνει κοντά τους καταναλωτές με τις εταιρείες καθορίζοντας τη ζήτηση και τη κατανάλωση. Η γεωγραφική κατανομή αποτελεί σημαίνον παράγοντα στην αγορά των τηλεπικοινωνιών αλλά και οι εθνικές και διεθνείς δυνάμεις. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των τμημάτων στην αγορά των τηλεπικοινωνιών σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες δυνάμεις είναι αυτά τα οποία οριοθετούν τις στρατηγικές που αναπτύσσουν οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών. Βασικό ρόλο αποτελούν οι διεθνείς και Ευρωπαϊκές συμβάσεις και ειδικά οι νομοθεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες καθορίζουν το πολιτικό περιβάλλον δράσης των εταιρειών του συγκεκριμένου κλάδου.

Βασικός παράγοντας της στρατηγικής στις τηλεπικοινωνίες είναι οι διακυμάνσεις των τιμών. Συγκεκριμένα οι εταιρίες των τηλεπικοινωνιακών κλαδών επιδιώκουν να μειώσουν τις τιμές τους μέσα από διάφορες στρατηγικές outsourcing ώστε να επιτύχουν με

αυτόν τον τρόπο να αυξήσουν τα κέρδη τους. Ακόμα σημαντικό ρόλο στις στρατηγικές των τηλεπικοινωνιακών εταιρειών παίζουν και οι τηλεπικοινωνιακές προμήθειες.

3.4 Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Η επιλογή της κατάλληλης διοίκησης αποτελεί τα τελευταία χρόνια τη βάση της ανάπτυξης της αγοράς τηλεπικοινωνιών. Η στρατηγική των εταιριών τηλεπικοινωνιών βασίζεται στο ανταγωνιστικό περιβάλλον, στις οργανωτικές δομές, στην ανάπτυξη νέων τεχνολογικών προϊόντων κ.λ.π.(Jones 2000)

Στο υπάρχον οικονομικό περιβάλλον η πρώτη δράση για τις εταιρείες τηλεπικοινωνιών αναφέρεται στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσα από την διαφοροποίηση είτε στη προώθηση, είτε στη τιμή, είτε στις καινοτομίες κ.λ.π. Η δεύτερη αναφέρεται στην αύξηση των πωλήσεων, της παραγωγικής ικανότητας προκειμένου να υποστηριχτούν οι στρατηγικές μιας εταιρείας στο κλάδο των τηλεπικοινωνιών. Η εξασφάλιση μιας ισχυρής ανταγωνιστικής θέσης αποτελεί το σημαντικότερο ίσως στόχο κάθε επιχείρησης μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπως αυτό των τηλεπικοινωνιών. Αυτός είναι και ο λόγος ύπαρξης της έντασης του ανταγωνισμού μεταξύ των υφιστάμενων επιχειρήσεων. Οι μορφές τις οποίες παίρνει ο ανταγωνισμός αυτός είναι στις τιμές, η εισαγωγή νέων προϊόντων στην αγορά, η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, η καλύτερη εξυπηρέτηση, οι διαφημιστικές εκστρατείες, η παροχή εγγυήσεων κ.λ.π.

Έχοντας τους κατάλληλους ανταγωνιστές, μια επιχείρηση στην αγορά των τηλεπικοινωνιών πρέπει να βρίσκεται σε συνεχή επαγρύπνηση, ώστε να απολαμβάνει υψηλότερα κέρδη, να αναπτύσσει νέες αγορές και να δημιουργεί αποτελεσματικότερους φραγμούς και εμπόδια εισόδου από αυτά που θα πετύχαινε μόνη της.

3.5 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ένα από τα βασικά εργαλεία της στρατηγικής διοίκησης στις τηλεπικοινωνίες είναι η έρευνα, η οποία βοηθά έναν τηλεπικοινωνιακό οργανισμό να μπορέσει να μελετήσει την αγορά και να εφαρμόσει αποτελεσματικά τις στρατηγικές της προσεγγίζοντας τις κατάλληλες αγορές μέσα από τη διαδικασία της τμηματοποίησης και της στόχευσης. Παραδείγματος χάρη, η εταιρεία τηλεπικοινωνιών, ίσως ανακαλύψει ότι οι προτιμήσεις για ένα προϊόν ή οι επηρεασμοί του Marketing διαφέρουν μεταξύ των διάφορων εισοδηματικών τάξεων.

Υπάρχουν κριτήρια τμηματοποίησης στις τηλεπικοινωνίες και είναι οι εξής:

1. **Γεωγραφικά Κριτήρια:** Η βάση της τμηματοποίησης γι' αυτά τα κριτήρια είναι η γεωγραφική περιοχή. Με άλλα λόγια χωρίζουμε την αγορά σε διάφορες περιοχές. Έτσι η επιχείρηση μπορεί να διαφοροποιήσει τους πελάτες της σε πελάτες μεγάλων αστικών κέντρων και σε πελάτες μικρών πόλεων, κωμοπόλεων και χωριών.
2. **Δημογραφικά Κριτήρια:** Τα δημογραφικά κριτήρια αποτελούν τα πιο συνηθισμένα κριτήρια τμηματοποίησης της αγοράς με βάση χαρακτηριστικά όπως, ηλικία, φύλλο, εισόδημα, επάγγελμα, κοινωνική τάξη, θρησκεία κ.λ.π. Τα δημογραφικά κριτήρια αποτελούν στατιστικές πληθυσμού.
3. **Ψυχογραφική Τμηματοποίηση:** Χαρακτηριστικά όπως η προσωπικότητα ή ο τρόπος ζωής, αποδείχθηκαν ότι αποτελούν βασικό παράγοντα στην απόφαση για να αγοράσει κανείς. Έτσι υπάρχουν άνθρωποι που αναζητούν στη ζωή τους τα τελευταία προϊόντα της σύγχρονης τεχνολογίας και ότι είναι νέο και μοντέρνο στην αγορά. Άλλοι πάλι, επειδή ζητούν κοινωνική προβολή, προσπαθούν να αγοράσουν προϊόντα που θα αντανakλούν την υψηλή κοινωνική τους θέση. Υπάρχουν τέλος, οι

συνηθισμένοι απλοί άνθρωποι που αναζητούν τα συνηθισμένα προϊόντα απλά και μόνο για να κάνουν την δουλειά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΜΜΑΧΙΩΝ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Στο τμήμα αυτό της μελέτης, θα ορίσουμε τον όρο συμμαχία και θα το συνδέσουμε με τη διαδικασία ανάπτυξης μιας εταιρίας. Η συμμαχία μπορεί να οριστεί ως μια συμφωνία συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, όπου όλα τα μέλη της υιοθετούν μια προοπτική αμοιβαίου κεφαλαίου και συνεισφέρουν τους απαραίτητους πόρους ή και κεφάλαια για την επιτυχή λειτουργία της. Η συμμαχία αποτελεί τη βάση για να διεισδύσουν δύο εταιρείες σε νέες αγορές ή να αναπτύξουν νέες δυνατότητες ειδικά σε ερευνητικό κ τεχνολογικό επίπεδο.

Οι στρατηγικές συμμαχίες είναι ευρύτατα ανεπτυγμένες και καλύπτουν πρακτικά κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Για παράδειγμα σε μελέτη 5.539 συνεργασιών που διεξήχθησαν στην Ε.Ε από την εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Booz-Allen and Hamilton, υπολογίστηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δημιουργίας συνεργασιών βρίσκεται στους τομείς λογισμικού Η/Υ (27,9%), όπως και στη βιομηχανία των τηλεπικοινωνιών ανακοινώνονται καθημερινά σημαντικές συνεργασίες.

Υπάρχουν συνεργασίες που γίνονται για οικονομικούς και τεχνολογικούς λόγους όπως με την συμμαχία της Ισπανικής εταιρείας τηλεπικοινωνιών Telefonica και την εταιρεία μέσων ενημέρωσης Pearson.

4.1 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Το ενδιαφέρον για τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών συνεχώς αυξάνεται μια και οι επιχειρηματικές εξελίξεις διαδέχονται η μια την άλλη. Έτσι μετά την διευρυμένη στρατηγική και μετοχική συνεργασία μεταξύ Vodafone και Hellas online, η οποία έγινε μέσα στο 2009, υπήρξε τελικά και η δημιουργία ενός νέου μεγάλου «παίκτη», στον τομέα των εναλλακτικών τηλεπικοινωνιακών παροχών με την εξαγορά της Vivodi Telecom από την On Telecoms.

Όπως επισημαίνεται από την διοίκηση της On Telecoms, η συμφωνία πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο της στρατηγικής για δημιουργία ισχυρότερων παικτών στην εγχώρια αγορά τηλεπικοινωνιών. Βάσει της συμφωνίας η On Telecoms εξαγόρασε το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Vivodi Telecom.

Η Vivodi λειτουργεί ως θυγατρική της ON Telecom και αποτέλεσε τον επενδυτικό βραχίονα ανάπτυξης των δραστηριοτήτων της εταιρείας εκτός από την Αττική, επεκτείνοντας το δίκτυο της στο βόρειο τμήμα της χώρας ξεκινώντας άμεσα από τη Θεσσαλονίκη.

Με την ενοποίηση αυτή, στην On Telecoms η Vivodi πρόσφερε στη συνδρομητική βάση της ON περίπου 35.000 πελάτες από τους οποίους σημαντικός αριθμός είναι μεγάλες επιχειρήσεις, οργανισμοί και επαγγελματίες διευρύνοντας παράλληλα και το μερίδιο αγοράς. Ταυτόχρονα, ενδυνάμωσε την παρουσία της στην ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών, καθώς η Vivodi είναι από τις πρώτες εταιρείες μαζί με την ON που προσφέρουν στην Ελλάδα καινοτόμες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, όπως η ιντερνετική τηλεόραση. Έτσι η νέα On Telecoms παρουσιάστηκε ενισχυμένη τόσο από πλευράς μετοχικής σύνθεσης, όσο και από πλευράς μεριδίου αγοράς και τεχνογνωσίας αποτελώντας τον πρώτο πάροχο υπηρεσιών triple play στην Ελλάδα.

Από την άλλη νέα δεδομένα δημιουργήσε στην αγορά τηλεπικοινωνιών η συγχώνευση Forthnet και Hellas online. Οι δυο σημαντικότεροι ανταγωνιστές του ΟΤΕ στα δίκτυα σταθερής

τηλεφωνίας , αποκτούν μια σημαντική κρίσιμη μάζα, η οποία τους κάνει ευθέως ανταγωνιστικούς προς τον κυρίαρχο τηλεπικοινωνιακό οργανισμό.

Ο ΟΤΕ σήμερα, ελέγχει περίπου 1 εκατ. ευρυζωνικές συνδέσεις, ενώ οι δύο επιχειρήσεις μαζί ελέγχουν πάνω από 600.000 αντίστοιχες συνδέσεις. Η συγκεκριμένη συγχώνευση μπορεί να δημιουργήσει στις δυο επιχειρήσεις περισσότερα προβλήματα από όσα θα λύσει, καθώς πλέον θα τεθεί θέμα ρύθμισης του ΟΤΕ.

Σήμερα ο τελευταίος χάνει συνδρομητές κυρίως εξαιτίας των υψηλών χρεώσεων που του επιβάλλονται από την εθνική ρυθμιστική αρχή. Η τάση δεν είναι επιδεινούμενη για τον ΟΤΕ, καθώς η χώρα είναι σε έντονη ύφεση, γεγονός που κάνει τους συνδρομητές – καταναλωτές πιο «ευαίσθητους» στην τιμή, δηλαδή επιλέγουν πιο εύκολα τον φθηνότερο. Αυτό είναι ορατό στο συνεχώς κατερχόμενο μερίδιο του ΟΤΕ στις ευρυζωνικές συνδέσεις.

Ένας «γίγαντισμός» της Forthnet μέσω απορρόφησης της Hellas online, έλυσε το πρόβλημα ρύθμισης του ΟΤΕ. Ήδη η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) σκέφτεται να άρει τη ρύθμιση στις υπηρεσίες τηλεφωνίας, καθώς εκτιμά ότι πλέον έχουν δημιουργηθεί συνθήκες ανταγωνισμού.

Μια αντίστοιχη απόφαση στην αγορά των ευρυζωνικών και συνδυαστικών υπηρεσιών μπορεί να επιτρέψει στον ΟΤΕ την άσκηση μιας επιθετικής πολιτικής, με ότι συνεπάγεται αυτό, δεδομένης της χρηματοοικονομικής του ευρωστίας σε συνδυασμό με την υπερχρέωση των ανταγωνιστών του.

Οι δυο εταιρείες εμφανίζουν υψηλό δανεισμό και υποχρεώσεις, με την Forthnet να έχει (στις 31/12/2009) καθαρό δανεισμό ύψους 272 εκατ. Ευρώ και συνολικές υποχρεώσεις 735 εκατ. Ευρώ. Η Hellas online εμφανίζει στις (30/9/2009) καθαρό δανεισμό 170 εκατ. ευρώ και συνολικές υποχρεώσεις ύψους 354 εκατ. ευρώ. Από την άλλη πλευρά τα ετήσια έσοδα των δύο επιχειρήσεων μπορούν να ανέλθουν στα 500 - 550 εκατ. ευρώ, με συνολικά λειτουργικά κέρδη, χαμηλότερα των 100 εκατ. ευρώ.

Το πιο σημαντικό είναι ότι η Forthnet που απορρόφησε την Hellas online, θα αποκτήσει μέσω της συμμετοχής της Vodafone στην hol, έκθεση στην κινητή τηλεφωνία που δεν διαθέτει σήμερα. Σε ότι αφορά τη συμφωνία των Forthnet – Hellas online είναι σχεδόν σίγουρο ότι οι δυο πλευρές συζητήσαν μεταξύ τους μόνο το ενδεχόμενο συγχώνευσης μέσω ανταλλαγής μετοχών (χωρίς διάθεση μετρητών).

Η κρίση στη χώρα μας στις τηλεπικοινωνίες και οι επιδιωκόμενες μεταρρυθμίσεις της κυβέρνησης στις λειτουργίες των ΔΕΚΟ επιτυγχάνουν τις εξελίξεις στον Όμιλο του ΟΤΕ. Μετά την πλήρη απορρόφηση της Γερμανός Α.Ε. από την Cosmote Α.Ε., η τελευταία αναμένεται να περάσει στον ΟΤΕ μέσω συγχώνευσης των δυο επιχειρήσεων.

Οι συζητήσεις σχετικά με τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί ξεκίνησαν τον Σεπτέμβριο με χρονοδιάγραμμα δημιουργίας ενός ενιαίου Αριθμού Φορολογικού Μητρώου για τις δυο επιχειρήσεις μέχρι το τέλος του 2012.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η διαδικασία θα εξαρτηθεί από τη μείωση του προσωπικού στη μητρική εταιρεία κατά 2.000 εργαζόμενους. Η κίνηση αυτή ήδη έχει εξαγγελθεί από τη διοίκηση του ΟΤΕ, θεωρείται κρίσιμη για την απορρόφηση του ανθρώπινου δυναμικού της Cosmote, προκειμένου η τελευταία να εισέλθει σε έναν πιο υγιή Οργανισμό απ' ότι είναι σήμερα ο ΟΤΕ.

Προς την κατεύθυνση αυτή, η διοίκηση του ΟΤΕ ποντάρει στις μεταρρυθμίσεις σε ότι αφορά τις εργατικές σχέσεις στις ΔΕΚΟ που αναμένεται να φέρει ενόψει και του επικαιροποιημένου Μνημονίου της με την ΤΡΟΪΚΑ. Η ΟΤΕ Α.Ε, παρόλο που δεν συγκαταλέγεται στις ΔΕΚΟ, εντούτοις ως εταιρεία διαθέτει πολλά χαρακτηριστικά μιας κρατικής δημόσιας επιχείρησης που φυσικά συνιστούν κατάλοιπα της εποχής που ο Οργανισμός ήταν μονοπώλιο και ταυτόχρονα επιχείρηση κοινής ωφελείας.

Ανεξαρτήτως πάντως των αποφάσεων της κυβέρνησης, η διοίκηση του ΟΤΕ, εφόσον δεν θα μειώσει άμεσα το προσωπικό στη μητρική εταιρεία, θα προχωρήσει στην έμμεση μείωσή του με τη μεταφορά περίπου 2.000 εργαζόμενων σε θυγατρική εταιρεία.

Το σχέδιο αυτό ήδη έχει γνωστοποιηθεί στους άμεσα ενδιαφερόμενους (συνδικαλιστές) και συγκαταλέγεται στα επτά επονομαζόμενα έργα ανασυγκρότησης της μητρικής επιχείρησης.

Μεταξύ αυτών των 7 projects περιλαμβάνεται και η ενοποίηση των δικτύων λιανικής πώλησης (καταστήματα ΟΤΕ Shops, Cosmote Shops και Γερμανός), καθώς όπως διαπιστώνεται στη διοίκηση του Οργανισμού, οι πολλαπλές εμπορικές ονομασίες μακροπρόθεσμα κοστίζουν ακριβά. Το σχέδιο αυτό δεν εξαρτάται από την ολοκλήρωση της συγχώνευσης των ΟΤΕ – Cosmote, αλλά τίθεται σ' ένα συνολικότερο πλαίσιο, προκειμένου να βρεθεί η κατάλληλη εμπορική ονομασία για το νέο δίκτυο που θα προκύψει.

Τα σχέδια του ΟΤΕ φυσικά έχουν την έγκριση των Γερμανών, οι οποίοι ως πρώτοι διδάξαντες προχώρησαν πριν από χρόνια στη συγχώνευση των δραστηριοτήτων σταθερής και κινητής τηλεφωνίας στη Γερμανία.

Η στρατηγική της Deutsche Telecom, που αναμένεται να ακολουθηθεί και σε άλλες χώρες, σκοπεύει στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και αύξησης των πωλήσεων μέσω παροχής συνδυαστικών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (σταθερής τηλεφωνίας, κινητής τηλεφωνίας, Internet, συνδρομητικής τηλεόρασης κ.λ.π)

Σημαντικές υπεραξίες προκύπτουν για τον ΟΤΕ από την πιθανή ιδιωτικοποίηση της Telekom Srbija. Η Citigroup, σύμβουλος της σερβικής κυβέρνησης στη συγκεκριμένη ιδιωτικοποίηση, σύμφωνα με την εφημερίδα Politika του Βελιγραδίου, ανεβάζει την αποτίμηση της τηλεπικοινωνιακής επιχείρησης στα 3.2 δις, ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι η συμμετοχή του 20% που κατέχει ο ΟΤΕ στην Telekom Srbija ανέρχεται σε 640 εκατ. ευρώ αντί 150 εκατ. ευρώ που έχει εγγραφεί (λογιστικά) στα βιβλία του ελληνικού οργανισμού το 1999.

Έτσι, στην περίπτωση αισιόδοξης αποτίμησης της Telekom Serbia από την πλευρά του συμβούλου της σερβικής κυβέρνησης, το περιθώριο δημιουργίας υπεραξιών στον ΟΤΕ είναι υψηλό.

Παράλληλα η εφημερίδα Der Standard της Βιέννης έφερε μεταξύ των υποψηφίων αγοραστών της Telekom Serbia την Telekom Austria. Η τελευταία ήδη έχει επενδύσει στη σερβική αγορά αποκτώντας την τρίτη άδεια κινητής τηλεφωνίας, αλλά μέχρι στιγμής η παρουσία της στη συγκεκριμένη αγορά παραμένει ισχυρή.

Πολλά θα εξαρτηθούν από το ποσοστό της Telekom Serbia που θα διαθέσει η σερβική κυβέρνηση. Το αρχικό σχέδιο προέβλεπε τη διάθεση του 40%, γεγονός που συνιστούσε μονόδρομο για την εξαγορά του συγκεκριμένου ποσοστού από την Deutsche Telekom. Η τελευταία ελέγχοντας έμμεσα επιπλέον 20% (του ΟΤΕ) θα είχε τον πλήρη έλεγχο της επιχείρησης. Ωστόσο, η Citigroup φαίνεται ότι πρότεινε στη σερβική κυβέρνηση την πώληση του 50% συν μια μετοχή, γεγονός που διευρύνει τον κύκλο των διεκδικητών.

4.2 ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ-BE 24

Η Business Exchanges A.E. μέσω του www.be24.gr δημιουργεί και αναπτύσσει ηλεκτρονικές B2B αγορές στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης. Στόχος της είναι να προσφέρει μια πρωτοποριακή επιχειρηματική πρόταση η οποία να συμβάλλει στην ανάπτυξη της δυναμικής των εταιριών-πελατών της στο χώρο του Ηλεκτρονικού Εμπορίου. Το www.be24.gr είναι ένας πρωτοποριακός επιχειρησιακός κόμβος ηλεκτρονικών αγορών (e-marketplaces) με προοπτικές εξέλιξης σε μια ευρύτερη επιχειρηματική κοινότητα Ηλεκτρονικού Εμπορίου. Βασικός στόχος της Business Exchanges S.A. είναι να δημιουργήσει μέσω του κόμβου της, ασφαλή και αξιόπιστα περιβάλλοντα στα οποία οι εταιρείες θα συναλλάσσονται τόσο σε επίπεδο προϊόντων και υπηρεσιών όσο και σε επίπεδο πληροφοριών, επιτυγχάνοντας

σημαντικά οφέλη και προσδίδοντας αξία στην επιχειρηματική δραστηριότητά τους.

Η Business Exchanges A.E. είναι το αποτέλεσμα της συμμαχίας τριών κορυφαίων ελληνικών εταιρειών, της EFG Eurobank Ergasias, της Vodafone και της Hellas On Line που ένωσαν τις δυνάμεις τους προκειμένου να δημιουργήσουν μια εταιρεία ικανή να καλύπτει σφαιρικά τις ανάγκες που θα προκύψουν από την δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων στο B2B ηλεκτρονικό επιχειρείν. Η EFG Eurobank Ergasias εγγυάται την χρηματοοικονομική σταθερότητα και την αξιοπιστία που απαιτείται καθώς και διεθνείς ισχυρές στρατηγικές συμμαχίες.

Η Vodafone εξασφαλίζει την παροχή κορυφαίων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και εφαρμογών ενώ η Hellas On Line ολοκληρώνει το σχήμα όντας άριστος γνώστης της δυναμικής της ελληνικής αγοράς Internet και των τεχνολογικών λύσεων που προσφέρονται.

4.2.1 COSMOONE

Η COSMOONE Hellas MarketSite A.E. είναι η πρώτη εταιρεία στην Ελλάδα που προωθεί εφαρμογές και υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου, έχοντας ήδη δημιουργήσει μια Ηλεκτρονική Αγορά αποκλειστικά για συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, η οποία δρα και στην Ανατολική Ευρώπη (Cosmoone,2010). Στόχος της είναι να παρέχει όλα τα απαραίτητα μέσα, ώστε τα προτερήματα του ηλεκτρονικού εμπορίου να γίνουν διαθέσιμα σε κάθε εταιρία που δραστηριοποιείται στην εγχώρια αγορά – ανεξάρτητα του κλάδου και του μεγέθους της.

Μέσω της Ηλεκτρονικής Αγοράς της COSMOONE σήμερα οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να συναλλάσσονται μεταξύ τους με ευκολία, ασφάλεια, αξιοπιστία και ταχύτητα, ενώ ταυτόχρονα μπορούν να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες με τον πιο άμεσο και προσοδοφόρο τρόπο.

Στο μετοχικό κεφάλαιο της COSMOONE συμμετέχουν η COSMOTE (www.cosmote.gr), ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδας

(www.ote.gr), η ΔΙΗΝΕΚΗΣ Πληροφορική (www.dienekis.gr) – που αντιπροσωπεύει το λογισμικό της Αμερικανικής εταιρείας Commerce One στην Ελλάδα, πάνω στο οποίο έχει αναπτυχθεί η Ηλεκτρονική Αγορά της COSMOONE – η Alpha Bank (<http://www.alpha.gr/>) και η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας (<http://www.nbg.gr/>).

Συνοπτικά η COSMOONE παρέχει ή θα παρέχει πολύ σύντομα όλες τις απαιτούμενες υπηρεσίες για την πλήρη χρήση και λειτουργία μιας Ηλεκτρονικής Αγοράς και τη διενέργεια επιχειρηματικών συναλλαγών (Business to Business e-commerce), οι οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν :

- Δυνατότητα σύνδεσης κάθε εταιρείας – Αγοραστή του ιδιωτικού ή δημοσίου τομέα με το σύνολο των εταιρειών – Προμηθευτών που συμμετέχουν στην Ηλεκτρονική Αγορά και τη μεταξύ τους διενέργεια εμπορικών συναλλαγών.
- Αυτοματοποίηση των διαδικασιών για τη διεξαγωγή ολοκληρωμένων εμπορικών συναλλαγών με ηλεκτρονικό τρόπο, κάνοντας χρήση του διαδικτύου.
- Δυνατότητα σύνδεσης με τα πληροφοριακά συστήματα της επιχείρησης.
- Δημιουργία, κωδικοποίηση και διαχείριση ηλεκτρονικών καταλόγων με προϊόντα και υπηρεσίες σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα.
- Παροχή ηλεκτρονικών δημοπρασιών (μειοδοτικών, πλειοδοτικών)
- Πλήρη ασφάλεια στις συναλλαγές.
- Δυνατότητα δημιουργίας «κάθετων» Ηλεκτρονικών Αγορών για εξειδικευμένους επιχειρηματικούς κλάδους, όπως για παράδειγμα ο Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας, η Βιομηχανία, η Υγεία , οι Κατασκευές, ο Τουρισμός κ.ο.κ

Όπως αναφέραμε και παραπάνω η Ηλεκτρονική Αγορά της COSMOONE δεν περιορίζεται μόνο στα όρια της Ελλάδας. Εκμεταλλευόμενη τα πλεονεκτήματα και τις νέες ευκαιρίες που προσφέρει η παγκοσμιοποίηση της αγοράς, ανοίγει καινούριους ορίζοντες για επιχειρηματική δραστηριοποίηση και ανάπτυξη, μέσω του Παγκόσμιου Εμπορικού Δικτύου, Global Trading Web (GTW), που έχει δημιουργήσει η CommeceOne.

Με τον τρόπο αυτό, οι ελληνικές επιχειρήσεις (Αγοραστές ή Προμηθευτές), θα μπορούν να έρχονται σε επαφή και να συναλλάσσονται ηλεκτρονικά με αντίστοιχες επιχειρήσεις του εξωτερικού, διευρύνοντας έτσι το πελατολόγιο τους, αναζητώντας νέους προμηθευτές και διαμορφώνοντας νέες συμμαχίες και στρατηγικές. Σημειώνεται πως στο Παγκόσμιο Δίκτυο Εμπορίου (GTW) συμμετέχουν ήδη οι σημαντικότερες Ηλεκτρονικές Αγορές του κόσμου, οι οποίες πραγματοποιούν μεταξύ τους συναλλαγές.

Η COSMOONE διαμόρφωσε μια Ηλεκτρονική Αγορά που ανταποκρίνεται σε όλες τις σύγχρονες ανάγκες, όπως αυτές απορρέουν από τη Νέα Οικονομία. Όραμα της εταιρείας είναι να αποτελέσει τη σημαντικότερη και μεγαλύτερη Ηλεκτρονική Αγορά στην Ελλάδα, προσφέροντας τις καλύτερες υπηρεσίες και τις πιο εξελιγμένες εφαρμογές Ηλεκτρονικού Εμπορίου στο χώρο B2B.

4.2.2 YASSAS.COM

Το Yassas.com υλοποιήθηκε πάνω στο i@Marketplace που με τη σειρά του βασίζεται σε state-of-the-art, καθιερωμένες και δοκιμασμένες τεχνολογίες ηλεκτρονικού εμπορίου (XML, LDAP, COM, κ.λ.π) και ακολουθεί την τυποποιημένη πλέον 3-tier Microsoft Windows DNA αρχιτεκτονική.

Οι χρήστες που αρχικά εξυπηρετούνται από το σύστημα διακρίνονται σε 400 εταιρείες προμηθευτών με συνολικά ενεργούς 1250 χρήστες και 600 εταιρείες πελατών. Το Yassas.com προσφέρει σημαντικά οφέλη σε όλους τους συμμετέχοντες (αγοραστές και προμηθευτές), αφού αυτοματοποίηση και διευκόλυνση της επικοινωνίας μέσα από το internet οδηγεί σε μείωση κόστους και δημιουργία νέων ευκαιριών ανάπτυξης και για τις δυο πλευρές.

Έτσι οι αγοραστές μπορούν να επωφεληθούν από πλεονεκτήματα όπως: (Yassas.com-2010)

- Ταχύτητα και ολοκληρωμένη έρευνα αγοράς.
- Ηλεκτρονικό tracking της παραγγελίας.
- Οργάνωση και αυτοματοποίηση διαδικασιών.
- Πολυχρηστική υποστήριξη και personalization.
- Εκμετάλλευση στατιστικών στοιχείων.

Το software της εφαρμογής που έχει στηθεί στη λύση ηλεκτρονικού εμπορίου i@Marketplace της Information Systems Impact και βασίζεται στη δοκιμασμένη πλατφόρμα της Microsoft με την παρακολούθηση και υποστήριξη της Microsoft Hellas.

Αγοραστές μέλη του Yassas.com, περισσότερα από 550 ξενοδοχεία και 25 νοσοκομεία και caterings είναι μέλη του Yassas.com. Η αγοραστική δύναμη ξεπερνάει τα 80 εκατομμύρια ευρώ.

4.3 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΡΕΣ – ΤΟ CONSOLIDATION ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Greek Telecom, Econophone, Intraconnect, Grapes Communications, Exonet, Starcom, Ideal Telecom, RG Communications, Telepassport, Columbia Telecom. Αλλά και Lannet, Altec Telecoms και Teledome. Ονόματα από το παρελθόν, τα οποία θυμίζουν σε αρκετούς πολλά, καθώς όλες αυτές και αρκετές ακόμη εταιρείες δραστηριοποιήθηκαν στο χώρο της παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών μέσω σταθερών δικτύων, αλλά κάποια στιγμή υποχρεώθηκαν να κλείσουν -το πιο συνηθισμένο φαινόμενο- να εξαγορασθούν ή να συγχωνευθούν.

Χαρακτηριστικό είναι ότι το (σχεδόν) συλλογικό όργανο των εναλλακτικών πάροχων, ο ΣΑΤΠΕ, έφθινε χρόνο με τον χρόνο ως αποτέλεσμα του consolidation και των «λουκέτων»...

Το σενάριο της εξαγοράς δεν είναι και κάτι ιδιαίτερα συνηθισμένο στην ελληνική τηλεπικοινωνιακή αγορά, καθώς το πρόβλημα ανέκαθεν ήταν τα κεφάλαια. «Οι τηλεπικοινωνίες είναι ένα παιχνίδι για μεγάλα παιδιά με βαθιές τσέπες», είναι μία ρήση την οποία πιστεύουν πολλοί παρατηρητές της τηλεπικοινωνιακής αγοράς και μέχρι τώρα έχει αποδειχθεί ότι δεν έχουν άδικο, καθώς ουκ ολίγοι επιχειρηματίες έχουν χάσει σημαντικά κεφάλαια. Κυρίως αυτοί που προσπάθησαν να σταθούν με αξιοπρέπεια (π.χ. Vivodi) σε αντιδιαστολή με τους καιροσκόπους που βγήκαν μάλλον κερδισμένοι.

Ταυτόχρονα, από την πρώτη ημέρα της πλήρους απελευθέρωσης ήταν προφανές ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στον κλάδο ήταν υπερβολικά πολλές. Έφθασαν κάποια στιγμή να ξεπεράσουν ακόμη και τις 20. Όμως, σχεδόν στην πλειοψηφία τους ήταν σχετικά μικρές σε μέγεθος και με όχι ιδιαίτερα σημαντικά κεφάλαια προς επένδυση. Οπότε, κάθε Ιανουάριο όλοι εκτιμούσαν ότι εκείνη η χρονιά θα ήταν το έτος της συγκέντρωσης των παικτών ενώ πάντα κάποιοι ήλπιζαν σε μία εξαγορά. Ελπίδες που αποδείχθηκαν μάλλον φρούδες, δεδομένου ότι οι δύο εναπομείναντες πιο σημαντικοί «παίκτες» η Forthnet και η hellas online δεν έκαναν σημαντικές εξαγορές στο πεδίο

των εναλλακτικών, με εξαίρεση ίσως αυτή των Αττικών Τηλεπικοινωνιών από την hellas online. Προσπάθειες για συγκέντρωση έγιναν πάντως ουκ ολίγες σε αυτή τη δεκαετία της απελευθέρωσης.

Για παράδειγμα, η Lannet του Θωμά Λαναρά εξαγόρασε τόσο την Columbia Telecom όσο και την Telepassport. Η Vodafone απέκτησε την Ideal Telecom. Η Teledome προσπάθησε να πουληθεί στην hellas online αλλά η προσπάθεια αυτή στέφθηκε τελικώς με αποτυχία. Επίσης, υπήρξαν ουκ ολίγα σενάρια και προσπάθειες για συγχωνεύσεις που δεν πέτυχαν.

Όπως εκείνη μεταξύ της Intraconnect και της Greek Telecom όπου οι διαπραγματεύσεις χάλασαν κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή. Όπως επίσης χάλασε και η προσπάθεια της Intracom να αποκτήσει τον έλεγχο της Forthnet και να τη συγχωνεύσει με την hellas online. Εξαγορά έγινε και στην κινητή τηλεφωνία, καθώς η Q-Telecom επωλήθη από την Info-quest στα δύο funds (Apax Partners και Texas Pacific Group) που είχαν εκείνο το διάστημα τον έλεγχο της τότε επωνομαζόμενης TIM. Φυσικά, η TIM (και νυν Wind) απορρόφησε την Q-Telecom για να απορροφήσει σχετικά πρόσφατα και την Tellas, τον έλεγχο του 100% της οποίας απέκτησε πριν από δύο χρόνια.

Προσθέστε σε όλες αυτές τις εξελίξεις και τις ενέργειες που έγιναν μέσα στο 2009. Δηλαδή, την εξαγορά της Vivodi από την On Telecoms και την είσοδο στην Vodafone με 18,5% στην hellas online. Φέτος, ολοκληρώθηκε επίσης και η συγχώνευση των Algonet και Net One, δημιουργώντας ένα μικρό, αλλά ενδιαφέρον σχήμα.

Το αποτέλεσμα αυτών των κινήσεων είναι να υπάρχουν πλέον ορισμένοι βασικοί πόλοι: ο όμιλος ΟΤΕ (μαζί με Cosmote), ο όμιλος Wind (συμπεριλαμβανομένης της Tellas) και η Vodafone που έχει στενή σχέση με την hellas online.

Από εκεί και πέρα, υπάρχει η Forthnet που σε συνδυασμό με τη Nova είναι αρκετά ισχυρή και μερικά μικρότερα σχήματα: On Telecoms, Cosmoline, Algonet-Net One, αλλά και η εκ Κύπρου ορμώμενη Cyta, που με την πρόσφατη είσοδο της στη Θεσσαλονίκη «μπαίνει» στο χάρτη της

αγοράς πλέον δυναμικά, κάνοντας αρκετούς να αισθάνονται τυχεροί για την "καθυστερημένη" κάθοδο των Κυπρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ.

Κάθε φορά που εκφράζουμε μια ιδέα ή αναμεταδίδουμε μια πληροφορία, επικοινωνούμε. Μπορεί να θέλουμε να ευχηθούμε, να στείλουμε ένα μήνυμα, να προειδοποιήσουμε για έναν κίνδυνο, να ευχαριστήσουμε, να διασκεδάσουμε ή να χρησιμοποιήσουμε κάποια άλλη από τις αναρίθμητες μορφές επικοινωνίας. Για να επικοινωνήσουμε όμως, χρειαζόμαστε μια γλώσσα ή έναν κώδικα καθώς και ένα μέσο για να μεταφερθεί το μήνυμα.

Αν βρισκόμαστε στον ίδιο χώρο με κάποιον μπορούμε να επικοινωνήσουμε με λέξεις. Συχνά όμως πρέπει να επικοινωνήσουμε με κάποιον που βρίσκεται μακριά ή θέλουμε να καταγράψουμε μόνιμα κάποιες σκέψεις ή πληροφορίες. Αυτό επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας το γραπτό αντί του προφορικού λόγου το τηλέφωνο, το φαξ, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση είναι τρόποι άμεσης αποστολής λέξεων και εικόνων μεταξύ μεγάλων αποστάσεων. Αποκαλούνται τηλεπικοινωνίες και οι εφευρέσεις αυτές επιτρέπουν στους ανθρώπους όλου του κόσμου να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Η Ελλάδα από αρχαιότατων χρόνων λόγω του πολιτισμού της και της γεωγραφικής της θέσης είχε δεσπόζουσα θέση ανάμεσα στους λαούς και των τριών Ηπείρων με τις οποίες συνορεύει. Η επιτυχία αυτή οφειλόταν κατά κύριο λόγο στη συνεργασία της με τους λαούς αυτούς, χάρη στα συστήματα επικοινωνιών που επινόησε και κατά καιρούς χρησιμοποίησε σε όλες τις ιστορικές περιόδους.

(αγγλ. Telecommunications, γαλλ. Telecommunications, γερμ. Fernmednewesen). Χαρακτηρισμός του συνόλου των χρησιμοποιούμενων για τη διαβίβαση πληροφοριών ενσύρματων, ραδιοηλεκτρικών, οπτικών ή άλλων ηλεκτρομαγνητικών μέσων, όπως είναι ο τηλεγράφος, το τηλέφωνο, η τηλεόραση κλπ.

Αποστολή, μηνυμάτων:

Υπάρχουν στις μέρες μας δυο παγκόσμια δίκτυα επικοινωνίας τα οποία μας εξυπηρετούν. Μέσω αυτών των δικτύων, κάθε μέρα ανταλλάσσονται εκατομμύρια μηνύματα μεταξύ ανθρώπων και οργανισμών. Το ένα είναι το ταχυδρομικό και το άλλο το τηλεφωνικό. Μέσω του δεύτερου μεταφέρονται μηνύματα την ίδια στιγμή σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου.

Τα μηνύματα αυτά έχουν διάφορες μορφές, μπορεί να είναι δεδομένα υπολογιστών ή συνομιλία μεταξύ ανθρώπων. Μέσω του τηλεφωνικού δικτύου μπορούν επίσης να σταλούν αντίγραφα εντύπων και εγγράφων με τη χρήση των φαξ.

5.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Τηλεπικοινωνίες είναι η μετάδοση των πληροφοριών με ηλεκτρονικά μέσα, συνήθως σε κάποια απόσταση. Στο παρελθόν, με τον όρο τηλεπικοινωνίες, εννοούσαμε τη μετάδοση φωνής μέσω τηλεφωνικών γραμμών. Σήμερα, ένα μεγάλο μέρος των τηλεπικοινωνιών αφορά τη μετάδοση ψηφιακών δεδομένων με τη χρήση υπολογιστών, από μια θέση σε μια άλλη. Παρακολουθούμε σήμερα την εξέλιξη μιας επανάστασης των τηλεπικοινωνιών, η οποία εξαπλώνει την τεχνολογία και τις υπηρεσίες των τηλεπικοινωνιών σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στα πλαίσια της μετάβασης στη νέα αναδυόμενη κοινωνία της πληροφορίας, οι τηλεπικοινωνίες διαδραματίζουν το σημαντικότερο ρόλο, αφού αποτελούν τη σπονδυλική στήλη των επερχόμενων αλλαγών. Οι τηλεπικοινωνιακές υποδομές θα αποτελέσουν τη βάση υποστήριξης της ευρωπαϊκής οικονομίας για την επόμενη δεκαετία, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας θα είναι η δραστική μείωση της υλικής παραγωγής και η ανάδειξη της πληροφορίας ως κινητήριου μοχλού, ανάπτυξης, και, δημιουργίας.

Ταυτόχρονα, η νέα αγορά στο χώρο των τηλεπικοινωνιών αναπτύσσεται με ραγδαίους ρυθμούς. Μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων σε ολόκληρο τον κόσμο δραστηριοποιείται άμεσα ή έμμεσα σε αυτόν τον τομέα απασχολώντας εκατομμύρια εργαζομένους,

πραγματοποιώντας κύκλους εργασιών που ανέρχονται σε τρισεκατομμύρια δραχμές. Ο τρόπος με τον οποίο κατακτούν την επιστήμη, την τέχνη, τη διασκέδαση, την εργασία, ακόμα και στο επίπεδο της καθημερινής ζωής των ανθρώπων σε παγκόσμια κλίμακα, αποδεικνύει με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο τη δεσπόζουσα θέση που καταλαμβάνουν. Η σημασία τους έγκειται στο γεγονός ότι μέσω των τηλεπικοινωνιακών υποδομών θα καταστεί δυνατή η ελεύθερη και ταχεία ροή τεράστιου όγκου πληροφοριών που θα διοχετεύεται μέσω των δικτύων.

Η ποσότητα, η ποιότητα και ο χρόνος ανάκτησης της πληροφορίας εξαρτάται από τις τεχνολογικές δυνατότητες και το εύρος των δικτύων. Έτσι, οι τηλεπικοινωνιακές υποδομές αποτελούν τον αποφασιστικό παράγοντα διάχυσης της πληροφορίας και καθορίζουν την πρόσβαση ευρύτερων πληθυσμιακών ομάδων στη νέα ψηφιακή εποχή.

Οι τηλεπικοινωνίες αποτελούσαν συνήθως μονοπώλιο του κράτους ή μιας ελεγχόμενης ιδιωτικοποιημένης εταιρείας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το μονοπώλιο σταμάτησε το 1984, ενώ η απελευθέρωση αυτή επεκτάθηκε μετά το 1996, με το νόμο απελευθέρωσης και αναμόρφωσης των τηλεπικοινωνιών. Και στα υπόλοιπα μέρη του κόσμου, έχουμε ένα ανάλογο άνοιγμα των υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό, με αποτέλεσμα να έχουν εμφανιστεί χιλιάδες εταιρείες που παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών. Οι υπηρεσίες που παρέχουν, περιλαμβάνουν τηλεφωνικές υπηρεσίες τοπικές και υπεραστικές, κινητή τηλεφωνία και ασύρματες υπηρεσίες επικοινωνιών, δίκτυα δεδομένων, καλωδιακή τηλεόραση, τηλεπικοινωνιακούς δορυφόρους και υπηρεσίες internet.

Τα στελέχη των επιχειρήσεων θα αντιμετωπίζουν συνεχώς ζητήματα αποφάσεων για τον τρόπο ενσωμάτωσης αυτών των υπηρεσιών και τεχνολογιών στα συστήματα πληροφοριών τους και στις επιχειρηματικές,διεργασίες.

Η απελευθέρωση δηλαδή του τομέα των τηλεπικοινωνιών με την ταυτόχρονη είσοδο ιδιωτικών κεφαλαίων, δείχνει να αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ύπαρξη σύγχρονων τηλεπικοινωνιακών υποδομών, την ανάπτυξη του ανταγωνισμού και τη διευκόλυνση πρόσβασης στο δίκτυο, ουσιαστικά στον οποιονδήποτε, είτε πρόκειται για ένα μέσο καταναλωτή, είτε για μικρομεσαία επιχείρηση,

βιομηχανικό κλάδο, δημόσια διοίκηση ή ακόμα και κυβερνήσεις, επιτρέποντάς τους να αναζητούν, να διαχειρίζονται αλλά και να διοχετεύουν την πληροφορία που επιθυμούν.

5.2 Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στόχος της πολιτικής του υπουργείου είναι, σύμφωνα με τον κ.Βερελή, και η ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων και κατ'επέκταση των αντίστοιχων υπηρεσιών. Προγραμματίζονται μάλιστα επενδύσεις ύψους 205,5 εκατ. ευρώ (70 δισ. δρχ.) μέσω του προγράμματος για την «Κοινωνία της Πληροφορίας». Με τις επενδύσεις αυτές επιχειρείται η δημιουργία ευρυζωνικών δικτύων που θα καλύπτουν αστικά και ημιαστικά κέντρα, αλλά και αγροτικές περιοχές με το ίδιο περίπου ποσοστό κάλυψης.

Τα ευρυζωνικά δίκτυα αναμένεται να οδηγήσουν σε αύξηση του αριθμού των Ελλήνων χρηστών του Διαδικτύου. Σήμερα, το 15% των Ελλήνων έχουν πρόσβαση στο Internet, ποσοστό σημαντικά μικρότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (28%).

5.3 ΟΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι τηλεπικοινωνίες στην Ελλάδα αποτελούσαν μονοπώλιο του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), της κρατικής εταιρίας τηλεπικοινωνιών. Μετά την απελευθέρωση της αγοράς τηλεπικοινωνιών το 1994, 37 εταιρίες πήραν άδεια παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

Τον Ιούνιο 2005 δραστηριοποιούνταν 28 εταιρίες και είχαν διακόψει τη λειτουργία τους 12. Επίσης 312 εταιρίες έχουν γενική άδεια για την παροχή υπηρεσιών που δεν απαιτούν αριθμοδότηση, χρήση ραδιοσυχνοτήτων ή απόκτηση δικαιωμάτων διέλευσης.

Στο χώρο των τηλεπικοινωνιών σήμερα κανείς συναντά ως κύριο εκφραστή της σταθερής τηλεφωνίας τον ΟΤΕ (επιπλέον με την

απελευθέρωση Forthnet, Vivodi κ.α.) και τρεις εταιρίες στην κινητή τηλεφωνία Vodafone – Cosmote – Telestet (τέσσερις με την Info-Quest).

5.4 ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

Η μοναδική υπηρεσία που δραστηριοποιείται μέχρι τέλους του 2001 στο χώρο της σταθερής τηλεφωνίας είναι ο ΟΤΕ, που αριθμεί σήμερα περίπου 6,3 εκ. συνδρομητές σε όλη την Ελλάδα και καλύπτει όλη την επικράτεια. Από το 1992 μέχρι σήμερα το κινητό εξελίχτηκε σε είδος πρώτης ανάγκης. Από το 1997 μέχρι σήμερα περισσότεροι από 3 εκ. έχουν στην κατοχή τους καρτοκινητό.

Εκτιμάται ότι τα επόμενα χρόνια ο αριθμός των κινητών τηλεφώνων θα ξεπεράσει κατά πολύ τον αντίστοιχο αριθμό των σταθερών. Σύμφωνα με στοιχεία των εταιριών, συνολικά στο τέλος του 2000, οι κάτοχοι σταθερών τηλεφώνων ήταν 6 εκ., ενώ οι χρήστες κινητών 5,9 εκ. (το 54% του ελληνικού πληθυσμού, ενώ αναμένεται να φτάσει τα αμέσως επόμενα χρόνια το 80%).

Όπως προκύπτει οι ρυθμοί ανάπτυξης της κινητής στην Ελλάδα έχουν ήδη ξεπεράσει τους αντίστοιχους ρυθμούς των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατών. Επιπλέον στα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας εγγράφονται πάνω από 6.000 συνδρομητές την ημέρα σε ολόκληρη την Ελλάδα. Από τα διαγράμματα 1,2 και 3 φαίνεται ότι σχεδόν ένας στους δύο Έλληνες έχει στην κατοχή του ένα κινητό τηλέφωνο.

Προκειμένου να ανταποκριθούν οι εταιρείες κινητής, στον ανταγωνισμό επενδύουν μεγάλα ποσά για την άρτια οργάνωση των δικτύων τους και την σταθερή λειτουργία τους. Οι απαιτήσεις για σταθερή παροχή υπηρεσιών χωρίς οποιαδήποτε διακύμανση αλλά και όσο το δυνατόν μικρότερο κόστος, αποτελεί σημαντική παράμετρο ορθών επενδύσεων κυρίως σε θέματα ενέργειας.

5.5 ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

Το τηλέφωνο εφευρέθηκε το 1876 από τον Αμερικανό Γκράχαμ Μπελ (1847-1922). Ο Μπελ κατάφερε να μεταδώσει την ομιλία χάρη σε ηλεκτρικά σήματα. Από το 1877 ήδη το τηλέφωνο τελειοποιήθηκε χάρη στον Αμερικανό Τόμας Έντισον (1847-1931). Σχηματίζοντας έναν αριθμό με τον επιλογέα της τηλεφωνικής συσκευής, ένα κωδικοποιημένο ηλεκτρικό σήμα αποστέλλεται στο τηλεφωνικό κέντρο. Το σήμα ανοίγει μια γραμμή στο κέντρο και στη συνέχεια προς το τηλέφωνο για το οποίο έγινε η κλίση, ενώ ταυτόχρονα, η συσκευή κουδουνίζει. Καθώς χρησιμοποιείται το ακουστικό, ένα μικρόφωνο στο εσωτερικό του μετατρέπει τη φωνή σε ηλεκτρικά σήματα. Τα ηχητικά κύματα αναγκάζουν ένα διάφραγμα να ταλαντωθεί, το οποίο με τη σειρά του πιέζει τους κρυστάλλους άνθρακα. Η ταλάντωση αυξομειώνει την ένταση ενός ηλεκτρικού ρεύματος, το οποίο διαρρέει τους κρυστάλλους άνθρακα, και έτσι παράγεται το ηλεκτρικό σήμα.

Το σήμα αυτό ταξιδεύει μέσω των γραμμών στο μεγάφωνο του ακουστικού του άλλου τηλεφώνου. Εκεί το σήμα θέτει σε λειτουργία έναν άλλο ηλεκτρομαγνήτη ο οποίος αναγκάζει μια μεταλλική ταινία να ταλαντωθεί. Αυτό μεταδίδει την κίνηση σε ένα διάφραγμα που αναπαράγει τα ηχητικά κύματα της φωνής.

Η γραμμή ανάμεσα στα δυο κέντρα μπορεί να μεταφέρει ταυτόχρονα πολλές διαφορετικές κλήσεις. Κάθε κλήση αποτελείται από πολύ μικρής χρονικής διάρκειας σήματα, τα οποία αποστέλλονται το ένα μετά το άλλο χωρίς να αναμιγνύονται μεταξύ του. Μ' αυτόν τον τρόπο λειτουργεί το τηλέφωνο. Η τεχνολογία της επικοινωνίας εξελίσσεται στις μέρες μας με ραγδαίους ρυθμούς.

Το τοπίο των τηλεπικοινωνιών μεταβάλλεται από μέρα σε μέρα. Το μουσείο τηλεπικοινωνιών του ΟΤΕ φιλοξενεί μοναδικής αξίας και καλαισθησίας τηλεφωνικές συσκευές από το 1881, μορσικούς τηλέγραφους, καλώδια όλων των τύπων, συστήματα Radio, δορυφορικά τηλέτυπο (telex) τράπεζες μεταλλακτών, χειροκίνητους τηλεφωνικούς πίνακες που αναδεικνύουν την τηλεπικοινωνιακή ιστορία της χώρας μας και αποτελούν όχι μόνο πόλο έλξης των επισκεπτών αλλά δίνουν και αφορμή έρευνας.

Πριν από λίγο καιρό, το μόνο μέσω για να τηλεφωνήσουμε, όταν είμαστε έξω από το σπίτι μας, ήταν να χρησιμοποιήσουμε τους τηλεφωνικούς θαλάμους. Σήμερα, μπορούμε να τηλεφωνήσουμε από το αυτοκίνητό μας, από το τρένο ή το δρόμο χάρη στα κινητά τηλέφωνα. Όταν κάποιος συνδρομητής χρησιμοποιεί το κινητό του, συνδέεται με μια κεραία πομπό – δέκτη, η οποία συγκεντρώνει τις κλήσεις που έρχονται από την περιοχή στην οποία βρίσκεται. Από εκεί, η κλήση μεταδίδεται στο διαβιβαστικό κέντρο, το οποίο, μέσω του τηλεφωνικού δικτύου, τη στέλνει στο τηλέφωνο που κάλεσε.

5.5.1 ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Καλύπτει τις ανάγκες του ενεργού ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού για συνεχή ενημέρωση σε διάφορους τομείς της ιατρικής. Επιπλέον εξασφαλίζεται εκπαίδευση του υγιούς πληθυσμούς μέσω προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, με σκοπό να διαμορφωθούν νέοι τρόποι συμπεριφοράς όχι μόνο για την πρόληψη των νοσημάτων, αλλά και για την προστασία και προαγωγή της υγείας.

5.5.2 ΤΗΛΕΡΓΑΣΙΑ

Με την ανάπτυξη εφαρμογών ISDN στον τομέα της τηλεργασίας επιτυγχάνεται καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού μιας επιχείρησης ή ενός Οργανισμού καθώς παρέχεται η δυνατότητα σε άτομο που βρίσκονται σε διαφορετικά σημεία εργασίας να συνεργάζονται και ν' αποδίδουν με την ίδια αποτελεσματικότητα, σαν να βρίσκονται, στον, ίδιο, χώρο. Η, τηλεργασία, συμβάλλει:

Στη μείωση των λειτουργικών δαπανών μιας επιχείρησης. Στην καλύτερη αξιοποίηση του πολύτιμου χρόνου των στελεχών, περιορίζοντας τις μετακινήσεις ρουτίνας στο ελάχιστο. Στην άμεση και ολοκληρωμένη επικοινωνία των στελεχών και λειτουργικών της, που σήμερα γίνεται με τα παραδοσιακά μέσα.

5.5.3 ΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ

Πρόκειται για μια υπηρεσία που δίνει τη δυνατότητα ταυτόχρονης επικοινωνίας με εικόνα και ήχο μεταξύ δυο ή περισσότερων ομάδων χρηστών, που βρίσκονται σε διαφορετικά σημεία στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό. Η επικοινωνία γίνεται με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ο χρήστης συνδέεται άμεσα με τα πρόσωπα που θέλει να επικοινωνήσει και είναι σε θέση να ανταλλάξει απόψεις με αυτούς από οποιοδήποτε σημείο, του, κόσμου. Η εξελιγμένη τεχνική αυτής της υπηρεσίας προσφέρει, τις, εξής, δυνατότητες:

Ταυτόχρονη επικοινωνία με εικόνα και ήχο
Ανταλλαγή πληροφοριών με τη μορφή εγγράφων, σχεδίων, αρχείων, slides. Προβολή, βιντεοταινίας. Εγγραφή της τηλεδιάσκεψης σε βιντεοταινία.

5.5.4 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Ο Ο.Τ.Ε. αναπτύσσοντας εφαρμογές ISDN ανοίγει νέους ορίζοντες στους τομείς της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης, καταργεί σύνορα και αποστάσεις, συμβάλλει στην ταχύτερη μετάδοση της πληροφορίας και, της, γνώσης. Η, τηλεεκπαίδευση, προσφέρει:

Εύκολη και άμεση διασύνδεση ομάδων και ατόμων με μεγάλη γεωγραφική, διασπορά. Ίσες ευκαιρίες σε εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους, ανεξάρτητα από αποστάσεις και χρονικούς περιορισμούς.

Ολοκληρωμένη παρουσίαση των εκπαιδευτικών θεμάτων με χρήση όλων των μορφών επικοινωνίας (φωνή, εικόνα, κείμενο, δεδομένα). Σημαντικά είναι επίσης τα οφέλη που προκύπτουν για τις επιχειρήσεις από την εφαρμογή του ISDN στον τομέα της επιμόρφωσης του στελεχιακού και ανθρώπινων δαπανών σε συνδυασμό με την ευκολότερη και εντατικότερη υλοποίηση αναλόγων προγραμμάτων σε όλους, τους, χώρους, της, επιχείρησης.

Σημαντική εξοικονόμηση χρόνου και κόστους εξαιτίας του περιορισμού των μετακινήσεων. Αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας.

Ταχύτητα στη λήψη των αποφάσεων, γιατί επιτρέπει την πραγματοποίηση συσκέψεων χωρίς ιδιαίτερο προγραμματισμό. Άμεση ανταλλαγή πληροφοριών με τη μορφή εγγράφων, εικόνων, σχεδίων, αρχείων, κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.

Στο τέλος του 2000 με νόμο του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΥΜΕ), απελευθερώθηκε η αγορά των τηλεπικοινωνιών, ιδρύθηκε σε νέες βάσεις η ΕΕΤΤ και πήρε ουσιαστικές αρμοδιότητες. Η πρωτοβουλία αυτή απέφερε σημαντικά αποτελέσματα κατά τα δύο τελευταία χρόνια. Μεγάλος αριθμός εταιριών ενεργοποιήθηκε και χιλιάδες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν.

Οι εξελίξεις που καταγράφονται στις νέες τεχνολογίες και ειδικότερα στις τηλεπικοινωνίες σχετίζονται:

- ❖ Με τη σύγκλιση των τεχνολογιών πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών και πολυμέσων.
- ❖ Με την ισχυροποίηση του Διαδικτύου ως μέσω πληροφόρησης αλλά και επικοινωνίας.
- ❖ Με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων για την πραγματοποίηση εμπορικών συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων και μεταξύ κοινού και επιχειρήσεων για την λογιστική και λειτουργική υποστήριξή τους στο ανταγωνιστικό σύγχρονο περιβάλλον.
- ❖ Με την εισαγωγή υπηρεσιών που προσφέρουν τεράστια «χωρητικότητα» και δυνατότητες στο χρήστη, όπως η κινητή τηλεφωνία τρίτης γενιάς και η επίγεια ψηφιακή ραδιοτηλεόραση.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, οι τηλεπικοινωνίες συμβάλλουν σήμερα αποφασιστικά και συμβάλλουν περισσότερο στο μέλλον στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Δεν αντιμετωπίζονται πλέον ως ένας ακόμη τομέας της, αλλά ως εκείνη η δραστηριότητα που, άμεσα ή έμμεσα, επιδρά σημαντικά στην ανάπτυξη όλων των άλλων.

Η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιακών αγορών, που είναι πια γεγονός σε πολλές χώρες, επιτρέπει σήμερα την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και την ανάπτυξη αποδοτικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας με χαμηλό κόστος. Ο Νόμος 2867/2000, η σημαντική αυτή νομοθετική παρέμβαση σε έναν τομέα που διαπερνά όλες τις

κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες, δεν έγινε γιατί η απελευθέρωση των αγορών αποτελεί για την Ελληνική Κυβέρνηση πανάκεια. Έγινε γιατί γνωρίζουμε ότι μόνο έτσι:

- ❖ Μπορούν να διευρυνθούν οι επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- ❖ Να διευκολυνθεί ο μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας προς όφελος των πολιτών.
- ❖ Να ευνοηθούν οι επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες.
- ❖ Να δημιουργηθεί το κατάλληλο περιβάλλον για να οδηγηθούν οι Έλληνες πολίτες από μία ανεπτυγμένη Κοινωνία της Πληροφορίας και κυρίως
- ❖ Να αναπτυχθεί ανταγωνισμός, να βελτιωθεί η ποιότητα των υπηρεσιών και να επιτευχθούν καλύτερες τιμές για τον καταναλωτή.

Σήμερα, το ΥΜΕ νομοθετεί εφαρμόζοντας τις πολιτικές αποφάσεις και η ρυθμιστική αρχή, η ΕΕΤΤ, ρυθμίζει, ελέγχει, παρακολουθεί και διευκολύνει τις διαδικασίες και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής φαίνονται σήμερα καθαρά. Η ΕΕΤΤ χορηγεί με γρήγορες και απλές διαδικασίες άδειες για τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες που επιτρέπουν τη χρήση σπανίων πόρων, όπως ραδιοσυχνότητες, δικαιώματα διέλευσης ή αριθμούς κλήσεις. Η διαφορά στη διαδικασία χορήγησης αδειών έχει μεγάλη σημασία για τις επιχειρήσεις: η έκδοση μιας άδειας για άσκηση τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας απαιτούσε πριν λίγο καιρό μήνες ή και χρόνια. Σήμερα, μια εταιρία μπορεί να αρχίσει τη δραστηριότητά της εντός 15 ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της Δήλωσης Καταχώρησης.

Μια νομοθετική ρύθμιση μπορεί να δημιουργεί τις προϋποθέσεις, όμως δεν μπορεί από μόνη της να εξασφαλίσει την επιτυχία της απελευθέρωσης της αγοράς των τηλεπικοινωνιών. Πολύ δε περισσότερο όταν το εγχείρημα αυτό πραγματοποιείται σε χώρα όπως η Ελλάδα με παραδοσιακά ισχυρή κρατική μονοπωλιακή αντίληψη.

Ο ρόλος του ΥΜΕ ήταν να βάλει τους απαιτούμενους κανόνες και περιορισμούς ώστε ο ελεύθερος ανταγωνισμός να πραγματοποιείται ομαλά και προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Η διατήρηση του ανταγωνισμού αυτού απαιτεί την εφαρμογή και στην πράξη των κανόνων αυτών, έτσι ώστε να διασφαλίζονται ίσοι όροι πρόσβασης για κάθε επιχείρηση στην αγορά, αλλά και η δυνατότητα κάθε χρήστη να επικοινωνεί με όλους τους άλλους χρήστες. Η ενθάρρυνση και προστασία του ανταγωνισμού έχει αποφασιστική σημασία για την ανάπτυξη της τηλεπικοινωνιακής υποδομής, ιδιαίτερα στο περιβάλλον της σύγκλισης των τεχνολογιών. Παρόμοιας σημασίας είναι και η λήψη μέτρων που προωθούν τον υγιή ανταγωνισμό σε θέματα διασύνδεσης, αριθμοδότησης, διαχείρισης του φάσματος, αδειοδότησης και διαλειτουργικότητας.

Η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών είναι μια συνεχής διαδικασία που δεν σταματά με την ψήφιση του θεσμικού πλαισίου. Έτσι, σήμερα με την πολιτική της χώρας μας, προσπαθούμε να διατηρήσουμε την ισορροπία μεταξύ της εναρμόνισης, της απελευθέρωσης και της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού με βασικούς στόχους:

- ❖ Τη διατήρηση της οικονομικής και κοινωνικής σταθερότητας
- ❖ Τη διευκόλυνση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης
- ❖ Την ενθάρρυνση της τεχνολογικής καινοτομίας
- ❖ Τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του πολίτη και την προστασία του ιδιωτικού βίου
- ❖ Την προαγωγή της πολιτιστικής ταυτότητας, την πολυφωνία και την ελευθερία στην πληροφόρηση και
- ❖ Τη δημιουργία των προϋποθέσεων για την εισαγωγή στη χώρα μας κάθε νέας τεχνολογικής εξέλιξης και υπηρεσίας στο χώρο των τηλεπικοινωνιών.

Η ανάπτυξη στον χώρο των τηλεπικοινωνιών μαζί με την διαφοροποίηση της επιχειρηματικής αντίληψης, ανοίγει νέες προοπτικές στον τρόπο λειτουργίας των εταιριών. Το περιβάλλον των τηλεπικοινωνιών αλλάζει ραγδαία και απαιτεί ανάλογες ικανότητες προσαρμογής.

Οι τηλεπικοινωνιακές εταιρίες στην Ελλάδα πρέπει να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα και να αναζητήσουν συμμαχίες οι οποίες θα τους επιτρέψουν να συνεχίσουν να είναι ανταγωνιστικές, κάτι που όπως φαίνεται έχει γίνει αντιληπτό. Πρέπει να θεωρείται πολύ θετικό το γεγονός ότι στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, παρά τους κλυδωνισμούς που παρατηρήθηκαν σε όλη την Ευρώπη, η ελληνική αγορά έδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις και η δραστηριοποίηση νέων επιχειρηματικών σχημάτων, τόσο στην κινητή όσο και στην σταθερή τηλεφωνία, δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον και αισιοδοξία για την πορεία του κλάδου στην Ελλάδα, παρά τη δύσκολη συγκυρία.

Οι στόχοι και οι προτεραιότητες που θέτει η ΥΜΕ για τις τηλεπικοινωνίες την επόμενη περίοδο είναι:

- Η συμμετοχή στην υλοποίηση του προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των δράσεων του ΈΓ ΚΠΣ για την Κοινωνία της Πληροφορίας που αφορούν το ΥΜΕ με τρόπο που να πριμοδοτήσει τις εξελίξεις της απελευθερωμένης αγοράς. Στον τομέα αυτό είναι προγραμματισμένες επενδύσεις για την ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων, με τα οποία θα είναι δυνατή η γρήγορη μεταφορά της πληροφορίας και θα διευκολυνθεί ο πολίτης της χώρας τόσο στις σχέσεις του με τη διοίκηση όσο και σε θέματα υγείας, εκπαίδευσης, εργασίας, πλοήγησης στο Διαδίκτυο, αλλά και ασφάλειας και διασκέδασης.
- Η ουσιαστική και εξελικτική εφαρμογή της Καθολικής Υπηρεσίας, ενός δηλαδή ελάχιστου συνόλου τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών συγκεκριμένης ποιότητας, που θα προσφέρεται σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης.

- Η δημιουργία του κατάλληλου κάθε φορά θεσμικού πλαισίου για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στη χώρα μας. Η επίγεια ψηφιακή ραδιοτηλεόραση αποτελεί ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα. Η ψηφιακή μετάδοση σε επίπεδο ευρείας εφαρμογής είναι το επόμενο μεγάλο βήμα στις τηλεπικοινωνίες. Η εξοικονόμηση φάσματος, η ποιότητα και η αμφίδρομη επικοινωνία είναι τρεις βασικές παράμετροι του ψηφιακού περιβάλλοντος. Το νέο Ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών εντάσσει τα δίκτυα εκπομπής ραδιοτηλεοπτικού σήματος στα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και αντιμετωπίζει τα ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα ως τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, συνδέοντάς τα με δικαιώματα και υποχρεώσεις «τηλεπικοινωνιακού τύπου». Εντός του πρώτου τριμήνου του 2003 το ΥΜΕ παρουσίασε ένα νέο νόμο για το ψηφιακό ραδιόφωνο και την τηλεόραση ενσωματώνοντας στην ελληνική νομοθεσία πέντε νέες οδηγίες ψηφίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον περασμένο Μάρτιο.
- Η δημιουργία και υποστήριξη μιας εθνικής «εξωτερικής πολιτικής» για τις τηλεπικοινωνίες. Σήμερα, τα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα μπορούν να αποτελέσουν γέφυρα εμπορικής και επιστημονικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών. Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, όπως τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα για τις Τηλεπικοινωνίες, προβλέπεται να προσφέρουν ταχύτητα και αξιοπιστία βοηθώντας τις χώρες που συμμετέχουν σε αυτά να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της Κοινωνίας της Πληροφορίας.
Όμως, σήμερα είναι ανάγκη τέτοιου είδους πρωτοβουλίες να γίνουν περισσότερο εξωστρεφείς και να περιλάβουν και τις χώρες και της Βαλκανικής, της ΝΑ Ευρώπης και της Μεσογείου, λαμβάνοντας υπόψη τη μελλοντική διευρυμένη μορφή της Ένωσης. Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζει αποφασιστικά και λαμβάνει μέρος στην υλοποίηση των πολιτικών αυτών. Είναι απόφαση της χώρας να υποστηρίξει την επέκταση των πρωτοβουλιών αυτών και την αξιοποίησή τους και από τις υπόλοιπες χώρες της περιοχής. Ταυτόχρονα η Ελλάδα λειτουργεί ως τηλεπικοινωνιακός κόμβος στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή των Βαλκανίων και της ΝΑ Ευρώπης, αναπτύσσοντας επαρκή, σύγχρονα και

υψηλής ταχύτητας τηλεπικοινωνιακά δίκτυα κορμού. Υπάρχει ήδη συνεργασία με την Κύπρο στον τομέα των δορυφορικών επικοινωνιών. Η χώρα διαθέτει ήδη τηλεπικοινωνιακό δορυφόρο. Θεωρείται ο ρόλος αυτός σημαντικό συστατικό ακρογωνιαίο λίθο μιας εθνικής πολιτικής για τις τηλεπικοινωνίες που λαμβάνει υπόψη της την ιδιαίτερη θέση της χώρας μας, αλλά και την ευθύνη της για την ειρήνη και την ευημερία στην περιοχή.

Τέλος, οι πολιτική της χώρας μας προσπαθεί να δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες που θα επιτρέψουν στις ελληνικές εταιρίες να ισχυροποιήσουν την θέση τους στην ευρωπαϊκή και γιατί όχι και στην παγκόσμια αγορά των τηλεπικοινωνιών.

Η σημαντική παρουσία των ελλήνων επιχειρήσεων – τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής – σε διεθνές επίπεδο και οι επενδύσεις που πραγματοποιούν, συμβάλουν στην ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας με άλλες χώρες, στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και –τελικά- στη διεθνή αναγνώριση της δυναμικής που χαρακτηρίζει σήμερα την ελληνική οικονομία. Σκοπός είναι να ενισχύονται τέτοιες δραστηριότητες δίνοντας νέα κίνητρα και δημιουργώντας το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο.

- Η τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 2004 αποτέλεσε τεχνολογική πρόκληση για τις τηλεπικοινωνιακές εταιρίες, ενώ ταυτόχρονα είναι και μια μεγάλη ευκαιρία για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, που θα βελτιώσουν σε μόνιμη βάση την τηλεπικοινωνιακή υποδομή της χώρας και θα έχουν θετικά αποτελέσματα σε άλλους τομείς της οικονομίας, όπως είναι εξίσου και ο τουρισμός. Το ενδιαφέρον πέφτει στο ότι μας ενδιαφέρει οι τηλεπικοινωνίες να αποτελέσουν το μοχλό ανάπτυξης σε μία διαρκώς εξελισσόμενη ελληνική οικονομία. Σκοπός είναι η παροχή στον τελικό χρήστη-καταναλωτή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και χαμηλού κόστους. Αναμένουμε επενδύσεις, νέες θέσεις εργασίας, με χαμηλότερο κόστος επικοινωνίας, καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών, μεγαλύτερη ποσότητα υπηρεσιών, συνεχή διευκόλυνση του πολίτη από τις κρατικές υπηρεσίες και εξάπλωση της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

6.1 ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.

Η 1η Ιανουαρίου 2001 ήταν για τις τηλεπικοινωνίες μια διαφορετική ημέρα σε σχέση με την προηγούμενη. Είναι η ημερομηνία κατά την οποία ξεκίνησε η απελευθέρωση της αγοράς τηλεπικοινωνιών και πλέον οποιαδήποτε επιχείρηση, μέσω μιας δήλωσης στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων, μπορούσε να ασκήσει τηλεπικοινωνιακή δραστηριότητα σε δίκτυα σταθερής τηλεφωνίας.

Στην πράξη δεν άλλαξε σχεδόν τίποτε άμεσα στην αγορά. Με μια ρυθμιστική αρχή με υποτυπώδεις πόρους και δυνατότητες και με ένα ασαφές θεσμικό πλαίσιο, πολύ λίγα μπορούσαν να γίνουν. Έτσι, παρά την πλεονάζουσα ρευστότητα στις διεθνείς αγορές, η ελληνική αγορά δεν προσέλκυσε σοβαρούς και μεγάλους παίκτες. Οι νεοεισερχόμενοι ήταν κυρίως μικρές επιχειρήσεις βασισμένες περισσότερο στο επιχειρηματικό «τυχοδιωκτισμό», παρά στη γνώση για τις τηλεπικοινωνίες. Παράλληλα επιχειρούσαν να τα βάλουν με έναν τεράστιο οργανισμό 20.000 εργαζομένων και με ετήσια κέρδη της τάξης των 300 δισ. δρχ.

Αναπόφευκτα η όλη κατάσταση όχι μόνον δεν δημιούργησε ευνοϊκές συνθήκες ανταγωνισμού, αλλά σύντομα προκλήθηκαν σημαντικά προβλήματα στην αγορά. Οι περίπου 100 επιχειρήσεις που αιτήθηκαν άδεια δραστηριοποίησης στην αγορά, είτε αποχώρησαν γρήγορα, είτε κατέρρευσαν στη συνέχεια. Κάποιοι δε επιχείρησαν να λειτουργήσουν παρασιτικά και ως ένα βαθμό το πέτυχαν αφήνοντας πολλά χρέη στους προμηθευτές τους και κάνοντας σε κάποιο βαθμό τους μετόχους τους πλούσιους.

Η πραγματική απελευθέρωση στην αγορά άρχισε να συντελείται μετά από πολλά χρόνια -μετά το 2005- όταν η ΕΕΤΤ «πάτησε στα πόδια της» και ταυτόχρονα διαμόρφωσε ένα σαφέστερο πλαίσιο ανταγωνισμού.

Η σχεδόν δεκαετής πορεία της απελευθερωμένης αγοράς, μετά από ένα μεγάλο κύκλο που διέγραψε, κατέληξε σχεδόν εκεί απ' όπου είχε ξεκινήσει: ένας κυρίαρχος ΟΤΕ, με τις δύο επιχειρήσεις κινητής

τηλεφωνίας, οι οποίες έχουν σοβαρές δυνατότητες ανταγωνισμού συν την ενισχυμένη παρουσία της Forthnet. Βεβαίως μέσα σ' αυτό το κύκλο, πολλοί έχασαν πολλά χρήματα και κάποιοι άλλοι κέρδισαν πολλά περισσότερα. Η αγορά ωστόσο πλέον είναι πιο ώριμη και πιο στέρεα.

Τα αποτελέσματά της απελευθέρωσης ήταν θετικά, αφού οι καταναλωτές έχουν γίνει αποδέκτες περισσότερων και καλύτερων υπηρεσιών. Παράλληλα, όπως υποστηρίζουν τόσο τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, όσο και οι ίδιες οι επιχειρήσεις, ο μόνος τομέας που παρουσίασε κάμψη των χρεώσεων στα τελευταία 5-10 χρόνια, είναι οι τηλεπικοινωνίες. Το κυριότερο όμως είναι ότι ο καταναλωτής απέκτησε δικαίωμα επιλογής, έστω και αν στη λειτουργία της φορητότητας παρουσιάζονται ακόμη κάποια προβλήματα.

6.2 Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ 2000-2009

Φτάνοντας στο τέλος της πρώτης δεκαετίας του millenium, επιχειρήσαμε να καταγράψουμε τα 10 σημαντικότερα γεγονότα που σφράγισαν την αγορά των τηλεπικοινωνιών στη χώρα μας. Η απελευθέρωση είναι σαφώς το γεγονός που υπερέχει όλων, καθώς μετουσίωσε και την θεωρητική μέχρι τότε έννοια του ανταγωνισμού σε επιχειρηματική πράξη.

Ωστόσο, το σκάνδαλο των Υποκλοπών, η σημαντική εξαγορά του Γερμανού από τον ΟΤΕ, αλλά και η είσοδος της DT στον Οργανισμό, η δραστηριοποίηση του Ν. Σαουίρις στη χώρα, το deal Forthnet-Nova, καθώς και η εξάπλωση της ευρυζωνικότητας, ενσύρματης και ασύρματης, ήταν από τα γεγονότα που έγραψαν τη δική τους ανεξίτηλη ιστορία αυτή τη δεκαετία.

6.3 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΝ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΕΩΝ: ΥΠΟΘΕΣΗ 2004-2005

Ένα σκάνδαλο το οποίο βγήκε στην επιφάνεια λίγο πριν την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα και αφορούσε την υποκλοπή περισσότερων από 100 κινητών τηλεφώνων με το δίκτυο της **Vodafone** στην Ελλάδα που ως επί το πλείστον ανήκαν σε μέλη της ελληνικής κυβέρνησης και ανώτερους δημοσίους υπαλλήλους.

Στις 22 Φεβρουαρίου 2008, η Vodafone ανακοίνωσε την αντικατάσταση του Διευθύνοντος Συμβούλου της όπου για 16 χρόνια ήταν ο κ. Γιώργος Κορωνεΐας. Ο κ. Κορωνεΐας θεωρήθηκε ένας από τους πιο επιτυχημένους διαχειριστές της Vodafone στην Ελλάδα, αλλά λόγω της ζημιάς που έπαθε το κοινωνικό του προφίλ θεωρήθηκε αναγκαίο να αντικατασταθεί.

6.4 Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΚΛΟΠΩΝ

Η υπόθεση συντάρaxε την χώρα το 2006 και για περισσότερο από ένα χρόνο. Οι παρακολουθήσεις τηλεφώνων μέσω του δικτύου της Vodafone, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονταν ένα από τα τηλέφωνα του Πρωθυπουργού και άλλων αξιωματούχων της ελληνικής κυβέρνησης, αποτέλεσε σοκ για την ελληνική κοινωνία. Αυτό που πριν αποτελούσε υποψία των απανταχού «συνομωσιολόγων», έγινε πραγματικότητα με τον χειρότερο τρόπο, αφού η υπόθεση συνδέθηκε με μια αυτοκτονία, ένα γαϊτανάκι κατηγοριών -κυρίως σε πολιτικό επίπεδο- και κατέληξε εν τέλει χωρίς ενόχους, παρά την διετή έρευνα των αρχών.

Η κυριότερη επίπτωση στην κοινωνία ήταν η συνειδητοποίησή της, ότι η πολιτεία αδυνατεί να βάλει «το δάκτυλο επί των τύπων των ήλων» σε ένα ζήτημα κορυφαίας σημασίας για την δημοκρατία και την ελευθερία.

Μπορεί όμως να μην υπήρξαν ένοχοι, αλλά η κοινωνία κατάλαβε σε αρκετό βάθος τι είχε συμβεί. Προς τη κατεύθυνση αυτή συνέβαλε

καθοριστικά η εξεταστική επιτροπή που διερεύννησε το θέμα στην Βουλή και η οποία, παρά το γεγονός ότι δεν κατονόμασε τους ενόχους, εν τούτοις έδειξε την κατεύθυνση από την οποία ξεκίνησε το σκάνδαλο. Παράλληλα η υπόθεση είχε και παράπλευρες επιπτώσεις. Επιβράδυνε την πορεία μιας λαμπρής επιχείρησης, που μέχρι τότε είχε να επιδείξει μόνον επιτυχίες. Επίσης λαμπρά στελέχη της αγοράς κηλιδώθηκαν εξαιτίας της υπόθεσης.

Τέλος, ο κόσμος έγινε επιφυλακτικός στις επικοινωνίες μέσω κινητού, οι οποίες μέχρι τότε θεωρείτο ότι παρείχαν απόλυτη ασφάλεια.

6.4.1 Ο ΝΟΜΟΣ 3431/2006

Αν και με μεγάλη καθυστέρηση, ο ν. 3431/2006, αποτέλεσε ένα βήμα μπροστά. Κατ' αρχάς η χώρα συμμορφώθηκε με το προηγούμενο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ξεκινήσει πολλές διαδικασίες παραπομπής της χώρας. Τελικά με περίπου 4 χρόνια καθυστέρηση το εθνικό τηλεπικοινωνιακό θεσμικό πλαίσιο, εκσυγχρονίστηκε.

Τα εύσημα αποδίδονται περισσότερο στον τότε υφυπουργό Επικοινωνιών κ. Τάσο Νεράντζη, ο οποίος αν μη τι άλλο άφησε ένα έργο σε ένα υπουργείο που δεν ευφημίστηκε ιδιαίτερα για το έργο του.

Και με το νόμο αυτό πορεύτηκε η αγορά τα χρόνια που ακολούθησαν, πατώντας πλέον σε πιο στέρεες βάσεις. Η απελευθέρωση μέσω κυρίως της αδεσμοποίησης του τοπικού βρόχου (LLU) πήρε ουσιαστικά σάρκα και οστά, ενώ ξεκίνησε να εφαρμόζεται - στα πρότυπα της ΕΕ- και το «μονοπάτι» για τη μείωση των τελών τερματισμού στα δίκτυα κινητής. Από την άλλη εξακολουθούν να χρονίζουν -κυρίως λόγω της πολιτικής ατολμίας- ζητήματα όπως η αδειοδότηση σταθμών βάσης και τα τέλη διέλευσης...

Βέβαια, η χώρα μας οφείλει εκ νέου να υιοθετήσει ένα νέο αναθεωρημένο κανονιστικό πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες,

μετά την πρόσφατη ψήφιση του στο Ευρωκοινοβούλιο, και αυτή τη φορά δεν έχει περιθώρια ...αγρανάπαυσης, καθώς η μεταφορά της μεταρρυθμιστικής δέσμης για τις τηλεπικοινωνίες στην εθνική νομοθεσία στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, πρέπει να γίνει το αργότερο έως τον Ιούνιο του 2011.

Το νέο πλαίσιο είναι εξαιρετικά σημαντικό, καθώς εισάγει σαρωτικές μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν τον ανταγωνισμό και τα δικαιώματα των καταναλωτών στις ευρωπαϊκές αγορές τηλεπικοινωνιών, αλλά και νέα «ήθη», όπως είναι η δημιουργία ενός νέου ευρωπαϊκού φορέα για τις τηλεπικοινωνίες, που ονομάζεται BEREC, αλλά και η ενίσχυση του «λειτουργικού διαχωρισμού» ως εργαλείου για τις τοπικές ρυθμιστικές αρχές.

6.5 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ.

Την πορεία της ελληνικής αγοράς τηλεπικοινωνιών δύο χρόνια μετά την απελευθέρωσή της σκιαγράφησε σε συνέντευξη Τύπου ο υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών, Χρίστος Βερελής. «Το εγχείρημα πέτυχε, το κόστος των κλήσεων μειώθηκε, δημιουργήθηκαν 4.000 νέες θέσεις εργασίας και το Δημόσιο αποκόμισε 763 δισ. ευρώ», δήλωσε ο υπουργός.

Ο ΟΤΕ παραμένει ο βασικός παίκτης στην αγορά (με μερίδιο 60% του κύκλου εργασιών της σταθερής και κινητής τηλεφωνίας συνολικά). Όμως, δύο χρόνια μετά την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς δια του νόμου 2867/2000, ανταγωνίζεται μεγάλο αριθμό τηλεπικοινωνιακών επιχειρήσεων. Είκοσι τέσσερις εταιρείες έχουν λάβει άδεια για την παροχή υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας και πάνω από 15 προσφέρουν ήδη υπηρεσίες στο κοινό. Στην κινητή τηλεφωνία έχουμε 4 παρόχους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.

Η εισήγηση αυτή, δεν φιλοδοξεί να καλύψει με επιστημονική επάρκεια το θέμα της απελευθέρωσης του τομέα των τηλεπικοινωνιών, φιλοδοξεί όμως να συμβάλει στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής γύρω από το καυτό αυτό θέμα, παρουσιάζοντας ορισμένες κοινωνικές συνέπειες που θα έχει η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών στη χώρα μας. Το βασικό ζήτημα που οφείλει να απαντήσει κανείς όταν συζητά γύρω από τις τηλεπικοινωνίες, είναι αν η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών είναι πραγματικά μονόδρομος, όπως προσπαθεί να μας πείσει η κυβερνητική και ευρωπαϊκή προπαγάνδα.

Υπάρχουν δύο εντελώς διαφορετικές θέσεις με τις οποίες μπορεί κανείς να προσεγγίσει το θέμα «επικοινωνία». Η μία θέση βλέπει την επικοινωνία σαν κοινωνικό αγαθό, που οφείλει να ικανοποιεί συνδυασμένα τις λαϊκές ανάγκες και απαιτήσεις προσφέροντας:

- Σύγχρονη και καθολική υπηρεσία (Ποιό είναι άραγε το νόημα της έννοιας καθολικής υπηρεσίας στον καιρό των ευρυζωνικών συνδέσεων και της κινητής τηλεφωνίας?.)
- Προστασία προσωπικών δεδομένων (Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει εδώ σε μια σειρά από νομοθετικές ρυθμίσεις που προωθούνται και με τις οποίες το 'καθολικό φακέλωμα' γίνεται πραγματικότητα.
- Δημόσια ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος.
- Στήριξη των εργασιακών δικαιωμάτων, αλλά και των πνευματικών δικαιωμάτων των ερευνητών.
- Στήριξη της εγχώριας βιομηχανίας τηλεπικοινωνιών που σήμερα κατευθύνεται σε σημαντικό βαθμό από ξένα κέντρα.

- Προστασία των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας.

Από την άλλη μεριά, υπάρχουν αυτοί που βλέπουν στην «επικοινωνία» ένα εμπόρευμα, ένα νέο πεδίο στο οποίο μπορούν να τοποθετήσουν τα συσσωρευμένα κεφάλαια τους, αποκομίζοντας μεγάλα κέρδη.

Η δεύτερη θέση, προωθεί την απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, προτάσσοντας μια σειρά από δογματικές θέσεις, προσπαθώντας να πείσει την κοινή γνώμη ότι η απελευθέρωση θα ωφελήσει συνολικά το κοινωνικό σύνολο, και ότι τα κακώς κείμενα του σήμερα, οφείλονται στη 'κλειστή', μη απελευθερωμένη αγορά τηλεπικοινωνιών,

Ένα κεντρικό δόγμα αυτών που ευαγγελίζονται την απελευθέρωση των επικοινωνιών είναι το δόγμα του ανταγωνισμού, που σε γενικές γραμμές λέει ότι η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών θα ανοίξει την αγορά σε πολλές εταιρίες και ότι ο μεταξύ τους ανταγωνισμός θα συμπίεσει τις τιμές και θα βελτιώσει τις παρεχόμενες προσφορές προς τους καταναλωτές.

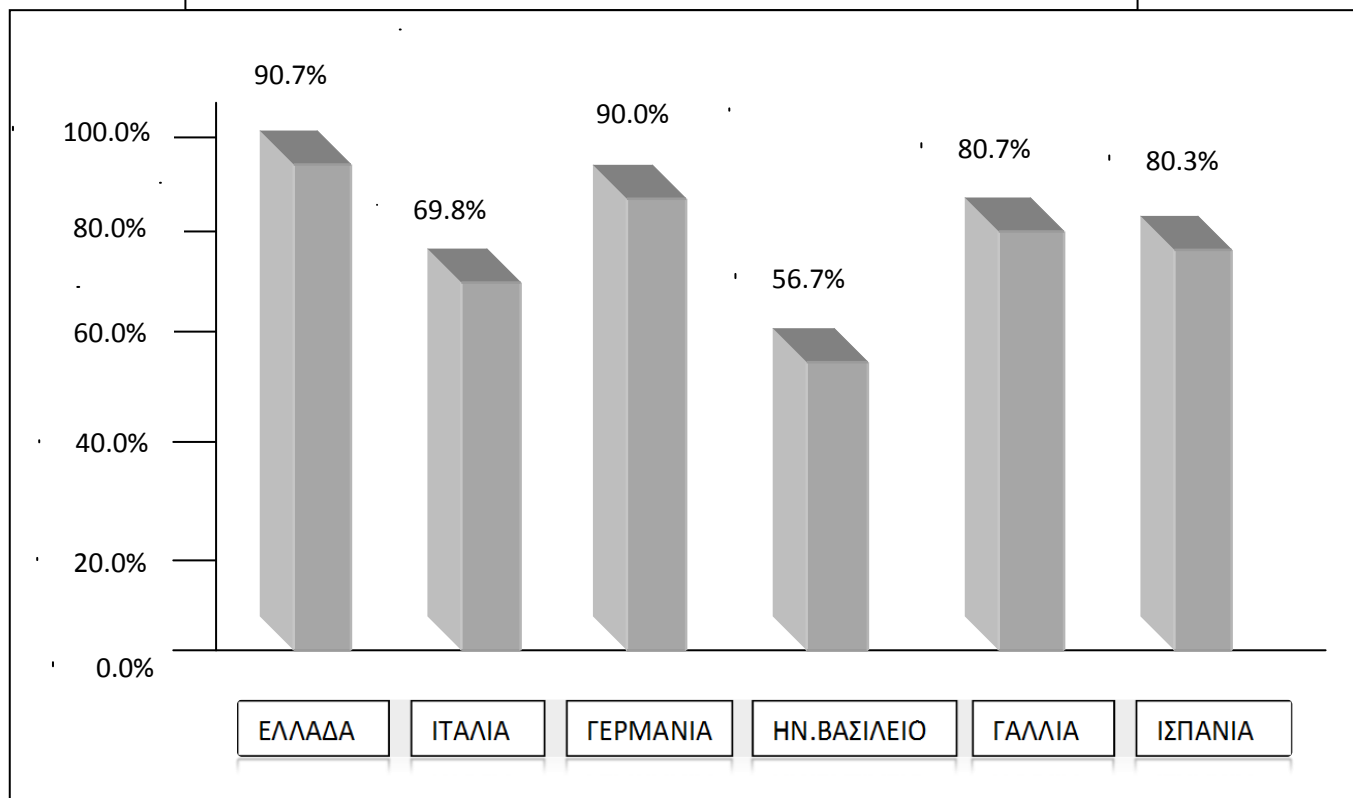
Η αλήθεια όμως είναι ριζικά διαφορετική, όπως φαίνεται και από την εικόνα 1, στην οποία απεικονίζεται, για διάφορες χώρες της ΕΕ, αντιπροσωπευτικά παραδείγματα χώρων με απελευθερωμένο τομέα επικοινωνιών, αφ' ενός ο συνολικός αριθμός αδειοδοτημένων φορέων, και αφ' ετέρου ο αριθμός των ισχυρών εταιριών στο χώρο των επικοινωνιών, των εταιριών δηλαδή που ελέγχουν μεγάλο κομμάτι τις αγορές επικοινωνιών της χώρας τους.

Από το στοιχείο, προκύπτει ότι μια χούφτα εταιρίες σε κάθε χώρα, ουσιαστικά ελέγχουν την αγορά, που δίνει τη δυνατότητα στις εταιρίες αυτές (ακριβώς επειδή είναι λίγες) να συνασπίζονται σε καρτέλ εταιριών και να επιβάλουν μονοπωλιακές τιμές στις επικοινωνίες, κανονίζοντας τις τιμές κατά το δοκούν.

Μερίδιο Αγοράς Κατεστημένου Φορέα ανά χώρα

Έσοδα Πωλήσεων (Αστικές συνδιαλέξεις και Internet)

ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟΥ ΦΟΡΕΑ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

7.1 ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.

Από το 2000 μέχρι σήμερα, έχουν δημιουργηθεί 4.000 νέες θέσεις εργασίας στον τομέα τηλεπικοινωνιών.

Η κατά κεφαλή ετήσια δαπάνη για τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και εξοπλισμό ανήλθε το 2000 στην Ελλάδα σε 556 ευρώ. Το 2001 αυξήθηκε στα 597 ευρώ. Οι ευρωπαϊκοί μέσοι όροι είναι υψηλότεροι: 783 και 838 ευρώ αντίστοιχα.

Την τελευταία διετία έγιναν δημόσιοι διαγωνισμοί για να δοθεί το φάσμα της τρίτης γενιάς, το υπόλοιπο του φάσματος της δεύτερης γενιάς, το φάσμα του E-GSM και του TETRA. Τα έσοδα που αποκόμισε

το ελληνικό δημόσιο για την περίοδο αυτή, τα οποία θα έρθουν μετά από κάποια χρόνια, διευκρίνισε ο υπουργός, ήταν 763 εκατομμύρια ευρώ (260 δισ. δρχ.).

7.2 ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

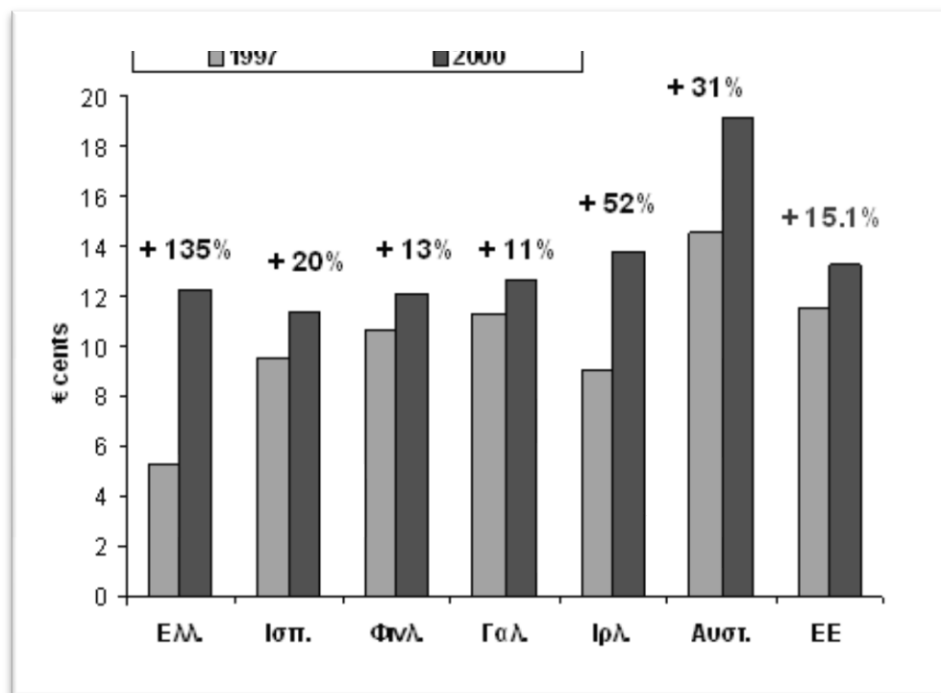
Μια νέα εξέλιξη στην αγορά τηλεπικοινωνιών είναι η *Προεπιλογή Φορέα*. Οι καταναλωτές μπορούν να ζητήσουν τη διεκπεραίωση των διεθνών κλήσεων τους από τον εναλλακτικό πάροχο της επιλογής τους, χωρίς να χρησιμοποιούν δηλαδή το πρόθεμα του παρόχου. Ο συνδρομητής ζητά την προεπιλογή από τον πάροχο και εκείνος τη διαπραγματεύεται με τον ΟΤΕ. Αιτήματα έχουν ήδη συγκεντρωθεί, όμως δεν έχει επιλυθεί το βασικό θέμα του κόστους που θα κληθεί να πληρώσει τελικά ο καταναλωτής.

Ο ΟΤΕ ζητά 13 ευρώ για κάθε προεπιλογή από τους νέους παρόχους, όταν ο μέσος όρος της Ευρώπης είναι 6,1 ευρώ. Το κόστος αυτό καλείται τελικά να επωμιστεί ο συνδρομητής. Όμως, ο κανόνας στην Ευρώπη είναι να το κάνει προσφορά στον πελάτη ο νέος πάροχος, σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΕΕΤΤ, κ. Μανώλη Γιακουμάκη. Αυτή η δυνατότητα υπάρχει για όλες τις κατηγορίες κλήσεων (αστικές, υπεραστικές, διεθνείς και κλήσεις προς κινητά).

Ακόμη, εφαρμόζεται η Φορητότητα των Αριθμών (διατήρηση του τηλεφωνικού αριθμού ανεξάρτητα από τον πάροχο) στην σταθερή τηλεφωνία. Υπάρχει επίσης η ανάλογη δυνατότητα και για τους συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας.

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΛΑΪΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Τιμή αστικής συνδιάλεξης (3 λεπτά)

Το φαινόμενο αυτό, δηλαδή της σημαντικής αύξησης του πραγματικού κόστους τηλεπικοινωνιών κατά την πρώτη φάση της απελευθέρωσης είναι πανευρωπαϊκό φαινόμενο, όπως φαίνεται και από το παραπάνω πίνακα.

Ένας από τους λόγους εμφάνισης αυτής της αύξησης, είναι και η προπαγάνδα υπέρ της απελευθέρωσης, αφού η αύξηση αυτή που πραγματοποιείται όταν η απελευθέρωση βρίσκεται στη αρχική της φάση, ακολουθείται από μια μικρή μείωση των τιμών, που αποδίδεται στα ευεργετικά του ανταγωνισμού, δικαιώνοντας έτσι τη στρατηγική της Απελευθέρωσης στα μάτια της κοινής γνώμης.

Έτσι, από τα παρατιθέμενα στοιχεία, φαίνεται, ότι η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για το μονοπωλιακό κεφάλαιο που αναζητά ένα νέο επενδυτικό πεδίο για την αναπαραγωγή του. Αντίθετα, η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, θα βλάψει και τους εργαζόμενους στο κλάδο, των οποίων τα εργασιακά

δικαιώματα αποδομούνται συστηματικά και τον λαϊκό καταναλωτή, αφού το κόστος επικοινωνίας έχει ήδη πάρει την ανιούσα, η δε προοπτική μείωσης του, στη μελλοντική 'απελευθερωμένη' μεν μονοπωλημένη δε αγορά τηλεπικοινωνιών της ΕΕ, είναι τουλάχιστον δυσοίωνη.

Η μόνη ρεαλιστική διέξοδος , που μπορεί να ωφελήσει συνολικά τον Ελληνικό Λαό ικανοποιώντας την σύγχρονη ανάγκη του για επικοινωνία είναι η συγκρότηση **Ενιαίου Κρατικού Φορέα Επικοινωνιών** που θα συγκεντρώνει τα μέσα επικοινωνιών . Μονό έτσι, με το πέρασμα δηλαδή των μέσων επικοινωνίας και των βασικών μέσων παραγωγής στην κρατική κοινωνική ιδιοκτησία, και με την ανάπτυξη τους κάτω από κεντρικό σχεδιασμό, μπορούν να επιτευχθούν ταυτόχρονα ,αντιφατικοί στο καπιταλιστικό σύστημα στόχοι, όπως

- Φθηνή, εύκολη και ταχεία πρόσβαση στις τηλεπικοινωνίες για όλους
- Μείωση του εργάσιμου χρόνου
- Δημόσια και εργασιακή υγεία και ασφάλεια
- Προτεραιότητα σε χρήσιμες εφαρμογές
- Προστασία της έρευνας και των πνευματικών δικαιωμάτων των ερευνητών
- Δημοκρατικά δικαιώματα εργαζομένων
- Κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας

Ο δρόμος αυτός δεν είναι εύκολος , όμως επειδή στηρίζεται στις πραγματικές ανάγκες του λαού και της χώρας και δεν στοχεύει στην ικανοποίηση του κεφαλαίου, είναι η μόνη πραγματικά ρεαλιστική διέξοδος.

7.3 ΦΘΗΝΟΤΕΡΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΕΣ ΚΛΗΣΕΙΣ.

Ένα από τα σημαντικά αποτελέσματα της απελευθέρωσης της αγοράς ήταν η μείωση των τιμολογίων στη σταθερή και στην κινητή τηλεφωνία. Οι εναλλακτικοί φορείς έχουν τιμολόγια σημαντικά χαμηλότερα αυτών του ΟΤΕ. Κι εκείνος, απαντά με μείωση τιμών των δικών του τιμολογίων.

Το υπουργείο αναφέρει χαρακτηριστικά ότι, το κόστος μιας αστικής κλήσης διάρκειας 3 λεπτών κόστιζε τον Αύγουστο του περασμένου

έτους 10,9 λεπτά. Ένα χρόνο αργότερα έπεσε στα 9,2 λεπτά. Η τιμή μιας υπεραστικής κλήσης από 29,1 λεπτά έπεσε στα 24,6 λεπτά την ίδια περίοδο. Μάλιστα, οι τιμές αυτές στις υπεραστικές κλήσεις είναι μικρότερες του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Οι μειώσεις των τιμών σταθερής τηλεφωνίας του ΟΤΕ τον τελευταίο χρόνο έφτασαν το 15%. Οι μειώσεις τιμών της κινητής τηλεφωνίας κυμαίνονται από 10 έως και 40% την τελευταία τριετία, ανάλογα με την κατηγορία των τιμολογίων.

7.4 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Με τον γενικό όρο **τηλεπικοινωνίες**, (telecommunications), χαρακτηρίζεται η κάθε μορφής ενσύρματη ή ασύρματη, ηλεκτρομαγνητική, ηλεκτρική, κ.λπ., ακουστική και οπτική επικοινωνία που πραγματοποιείται ανεξαρτήτως του μήκους απόστασης.

Στους σύγχρονους καιρούς, αυτή η διαδικασία σχεδόν πάντα περιλαμβάνει την αποστολή ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων ή ηλεκτρικών σημάτων από κατάλληλες ηλεκτρονικές συσκευές, όπως το τηλέφωνο ή ο ασύρματος, αλλά παλαιότερα περιελάμβανε τη χρήση ακουστικών σημάτων, όπως τυμπάνων, ή οπτικών, όπως ο σηματοφόρος καπνός ή η λάμψη της φωτιάς.

Σήμερα οι τηλεπικοινωνίες βρίσκονται σε μία καθολική επανάσταση. Οι μεγάλες συντελούμενες αλλαγές ήδη αρχίζουν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον τρόπο που εργάζονται οι άνθρωποι, οργανώνονται οι επιχειρήσεις, και γίνονται οι εμπορικές συναλλαγές. Η ταχεία εισδοχή νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών και ο μεγάλος ανταγωνισμός στην τηλεπικοινωνιακή αγορά δημιουργούν μεγάλες ευκαιρίες στην μοντέρνα επιχείρηση να αναβαθμίσει την υποδομή της και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της με όρους πλέον οικονομικά σύμφορους.

Είναι πλέον γεγονός πως η αναδιοργάνωση της μοντέρνας επιχείρησης στηρίζεται σε σημαντικό ποσοστό στις νέες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, και για τον λόγο αυτό, οι επιχειρήσεις γίνονται σταδιακά ο μεγαλύτερος και ο πλέον εξειδικευμένος πελάτης των παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, οδηγώντας την αντίστοιχη αγορά και ζητώντας όλο και περισσότερο αναβαθμισμένες υπηρεσίες.

7.4.1 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ

Σήμερα οι τηλεπικοινωνίες είναι εξαιρετικά διαδεδομένες και οι συσκευές που υποβοηθούν τη διαδικασία, όπως και το τηλέφωνο, το ραδιοτηλέφωνο, ο ασύρματος, το τηλέτυπο, το τηλεομοιοτυπικό, γνωστότερο ως φαξ, αλλά και το ραδιόφωνο ή τηλεόραση κ.λπ. και πιο σύγχρονα το διαδίκτυο, είναι πολύ κοινές στα περισσότερα μέρη του πλανήτη. Υπάρχει επίσης μια απέραντη σειρά δικτύων που διασυνδέουν αυτές τις συσκευές, όπως τα δίκτυα υπολογιστών, τα δημόσια τηλεφωνικά δίκτυα, τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, καθώς και τα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά δίκτυα.

Τα δίκτυα αυτά σχηματίζονται από τηλεπικοινωνιακά κανάλια, φυσικές διόδους οι οποίες επιτρέπουν σε σήματα κωδικοποιημένα μέσω μίας συγκεκριμένης φυσικής ποσότητας να μεταδοθούν κατά μήκος τους, και κόμβους, ή σταθμούς, στα άκρα αυτών των καναλιών, δηλαδή τηλεπικοινωνιακές συσκευές όπως αυτές που προαναφέρθηκαν.

Τα συστήματα τηλεπικοινωνιών σχεδιάζονται εν γένει από τους μηχανικούς τηλεπικοινωνιών. Οι πρώτοι εφευρέτες στον τομέα ήταν ο Ελίσα Γκρέι (*Elisha Gray*), ο Νικόλα Τέσλα, ο Γουλιέλμο Μαρκόνι και ο Τζον Μπερντ (*John Logie Baird*). Τα τηλεπικοινωνιακά τους συστήματα ήταν αναλογικά αλλά κατά τις τελευταίες δεκαετίες του εικοστού αιώνα επικράτησαν καθολικά τα ψηφιακά συστήματα, καταγόμενα από τα δίκτυα υπολογιστών. Έτσι οι περισσότερες τηλεπικοινωνιακές συσκευές σήμερα ουσιαστικώς είναι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ακόμα και αν δεν έχουν την εμφάνιση ενός τυπικού μικροϋπολογιστή γενικής χρήσης.

Από τη δεκαετία του 1970 κι έπειτα η οπτική ίνα έχει βελτιώσει ριζικά το εύρος ζώνης που είναι διαθέσιμο για τη διηπειρωτική επικοινωνία, γεγονός που βοηθά στην ταχύτερη μεταφορά δεδομένων και την παροχή πλουσιότερων υπηρεσιών. Η ψηφιακή τηλεόραση έχει εξαλείψει τα προβλήματα όπως το «χιόνι» στην εικόνα και τα παράσιτα, προσφέροντας παράλληλα υψηλή ποιότητα σήματος. Οι τηλεπικοινωνίες παραμένουν ένας σημαντικός τομέας της παγκόσμιας οικονομίας και το εισόδημα της βιομηχανίας τηλεπικοινωνιών είναι 3% του Ακαθάριστου Παγκόσμιου Προϊόντος.

7.4.2 ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

Οι παροχείς σταθερής τηλεφωνίας και ευρυζωνικών υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα:

- [OTE](#)
- [Forthnet](#)
- [Hellas On Line](#)
- [WIND](#)
- [Cyta hellas](#)
- [On Telecoms](#)
- [Vodafone](#)
- [Cosmoline](#)
- [Viva-Telecom Revolution](#)
- [Voicenet](#)

7.4.3 ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ

Υπάρχουν τρεις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας:

- [Cosmote](#)
- [Vodafone](#)
- [WIND](#)

7.4.4 ΠΤΩΧΕΥΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

- [Altec Telecoms](#)
- [Interconnect](#)
- [LANNET](#)
- [Teledome](#)

7.4.5 ΣΥΓΧΩΝΕΥΜΕΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

- [Algonet](#) (συγχωνεύτηκε με την ON-TELECOMS)
- [Columbia Telecoms](#) (συγχωνεύτηκε με την LANNET)
- [Netone](#) (συγχωνεύτηκε με την ALGONET)
- [Telepassport](#) (συγχωνεύτηκε με την LANNET)
- [Vivodi](#) (συγχωνεύτηκε με την On Telecoms)

7.4.6 ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Η Ελλάδα έχει τον top-level domain κωδικό **.gr** και 23 Παρόχους Υπηρεσιών Διαδικτύου (ISPs).

Ο **ΟΤΕ** μέσω της θυγατρικής του, της **Otenet**, παρέχει υπηρεσίες με εύρος ζώνης διαμεταγωγής δεδομένων 2048/256 Kbps και 24576/1024 Kbps. Για τη χρήση της υπηρεσίας πρέπει να υπάρχει ενεργή τηλεφωνική γραμμή στο χώρο του πελάτη, ενώ ταυτόχρονα χρειάζεται να υπάρχει τεχνολογία **ADSL** με ελεύθερες θύρες (DSLAM στο Αστικό Κέντρο της περιοχής) σε απόσταση ικανή να εξυπηρετήσει ταχύτητες ADSL (περίπου 4-5 χιλιόμετρα). Εφόσον υπάρχει η γραμμή και η θύρα στο DSLAM για να εξυπηρετήσει τον χρήστη, ο ΟΤΕ μπορεί να διαθέσει τα πακέτα λιανικής του. Επίσης τότε δίνει και τη δυνατότητα της χρήσης του δικτύου του και σε όποιον άλλο πάροχο αγοράσει σε τιμές χονδρικής το δίκτυό του.

Εκτός του ΟΤΕ υπάρχουν ιδιωτικοί ISPs οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ADSL. Αυτό το πραγματοποιούν είτε αξιοποιώντας τη δυνατότητα Αποδεσμοποίησης του Τοπικού Βρόχου (LLU) είτε μέσω ιδιόκτητων δικτύων. Η πρώτη εταιρία που διέθεσε υπηρεσίες LLU ήταν η Intracconnect (πλέον έχει κλείσει) και την ακολούθησε η Vivodi το 2002. Και οι δύο ξεκίνησαν τη διάθεση του ADSL πριν από τον ΟΤΕ. Το 2010 υπηρεσίες ADSL σε δικό τους ιδιόκτητο δίκτυο παρέχουν οι εταιρείες: Forthnet, Hellas On Line, NetOne, On Telecoms, WIND, Vivodi και Cyta.

Από τα μέσα του 2006, όταν και θεσπίστηκε η τοπική συνεγκατάσταση στα κέντρα του ΟΤΕ, σύμφωνα με την οποία οι υπόλοιποι πάροχοι μπορούν να εγκαθιστούν τον εξοπλισμό τους στα κέντρα του, ξεκίνησαν και άλλες εταιρίες την διάθεση υπηρεσιών ADSL ανεξάρτητα από τον ΟΤΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι εταιρείες που απασχολούνται στον τομέα των τηλεπικοινωνιών είτε κατασκευάζουν / πωλούν τηλεπικοινωνιακές συσκευές, είτε παρέχουν σε συνδρομητές τους πρόσβαση σε τηλεπικοινωνιακά δίκτυα μέσω αυτών των συσκευών. Κάποιες μεγάλες επιχειρήσεις του χώρου είναι οι παρακάτω:

- Cisco
- Ericsson
- Nokia Siemens Networks
- Alcatel
- Avaya
- OTE
- Cosmote
- Forthnet
- Vodafone
- WIND

8.1 ΟΤΕ – ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΟΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε.	
	
<u>Είδος</u>	<u>Ανώνυμη Εταιρεία (</u> <u>ΧΑΑ: ΟΤΕ)</u>
<u>Ίδρυση</u>	1949

<u>Έδρα</u>	<u>Μαρούσι</u>
<u>Πρόσωπα</u>	Μιχάλης Τσαμάζ (Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος)
<u>Κλάδος</u>	Τηλεπικοινωνίες
<u>Προϊόντα/ Υπηρεσίες</u>	Σταθερή και κινητή τηλεφωνία, Υπηρεσίες Internet, Ψηφιακή τηλεόραση, Πληροφορική
<u>Κύκλος εργασιών</u>	€5,984 δις (2009)
<u>Κέρδη</u>	€404 εκατ. (2009)
<u>Υπάλληλοι</u>	32.660 (2009)
<u>Ιστότοπος</u>	<u>www.ote.gr</u>

Ο **Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ)** είναι η παλαιότερη και μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο στις 23 Οκτωβρίου 1949 και στις 10 Νοεμβρίου 1949 πραγματοποιήθηκαν τα επίσημα εγκαίνια έναρξης των εργασιών του. Αντικατέστησε την *Ανώνυμη Ελληνική Τηλεφωνική Εταιρεία* (ΑΕΤΕ) που είχε ως τότε την ευθύνη των τηλεπικοινωνιών.

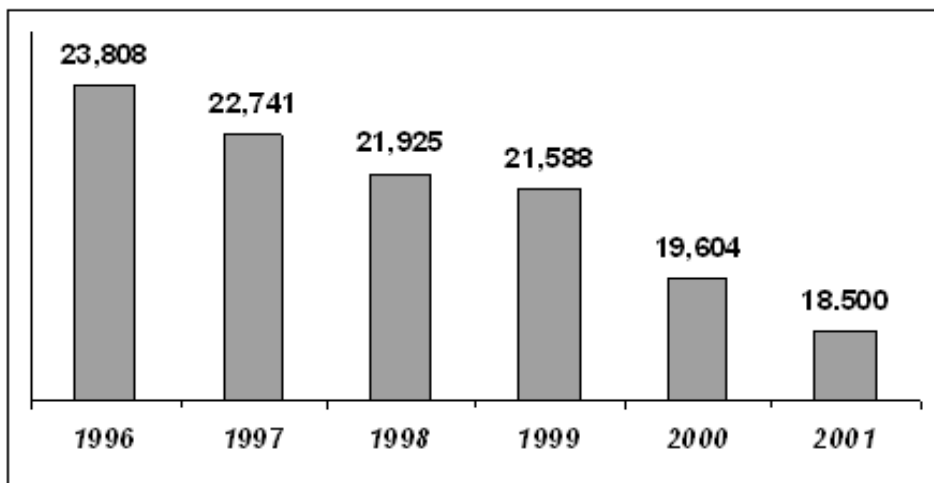
Από τότε και μέχρι το 2001 κατείχε το μονοπώλιο των τηλεπικοινωνιών σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90, όπου η κινητή τηλεφωνία μπήκε στην καθημερινότητα των Ελλήνων, η λέξη «**τηλεπικοινωνίες**» και «**ΟΤΕ**» ήταν σχεδόν ταυτόσημες για τους κατοίκους της Ελλάδας παρόλο που δεν είχαν καμιά σχέση οι ιδιωτικοί πάροχοι με τον ΟΤΕ.

Από το 2001 και με την προοπτική του ανοίγματος της αγοράς στον ανταγωνισμό, επήλθε η σταδιακή ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ η οποία ξεκίνησε το 1998, λίγα χρόνια πριν την έναρξη της απελευθέρωσης της αγοράς τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. Το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο μέχρι το 1998 κατείχε τον πλήρη έλεγχο του ΟΤΕ, κατέχει το 25% του μετοχικού κεφαλαίου του Οργανισμού, όσο και η Deutsche Telecom. Ο ΟΤΕ, όπως και οι υπόλοιποι πάροχοι τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, ελέγχεται από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

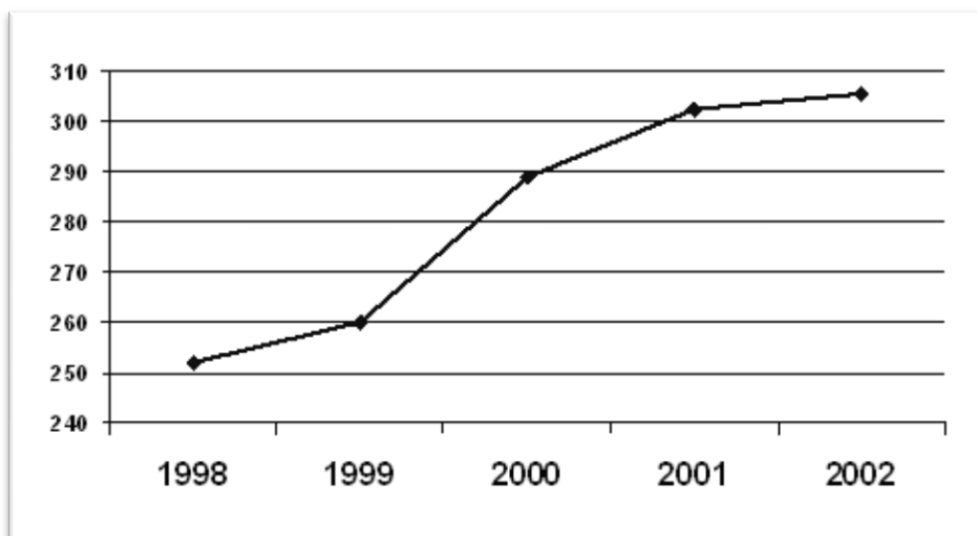
Ο ΟΤΕ καλύπτει το σύνολο της χώρας με ψηφιακές PSTN και ISDN τηλεφωνικές συνδέσεις, καθώς και τις αστικές και ημιαστικές περιοχές με δίκτυο ADSL. Ο ΟΤΕ αποτελεί ένα δίκτυο εταιρειών στο οποίο ανήκουν, εκτός από την εταιρεία πρόσβασης σταθερής τηλεφωνίας, μία εταιρεία παροχής υπηρεσιών Internet (*Otenet*), μία εταιρεία κινητής τηλεφωνίας (*Cosmote*), καθώς και μία πληθώρα άλλων εταιρειών, συμπεριλαμβανομένης της *OTE International Investments*, η οποία μετέχει (πλειοψηφικά ή όχι) σε πολλές εταιρείες παροχής τηλεπικοινωνιών στην Αρμενία και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ο ΟΤΕ επίσης διαχειρίζεται ένα δίκτυο TETRA.

Η Ελλάδα, από τον Ιούλιο του 2005, κατέχει την πρώτη θέση στη λίστα των ευρωπαϊκών χωρών με τις ακριβότερες χρεώσεις σε συνδέσεις ADSL αλλά και POTS. Είναι επίσης η χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το μικρότερο ποσοστό διείσδυσης ευρυζωνικών συνδέσεων στον πληθυσμό της, γεγονός το οποίο πολλοί καταλογίζουν στην πολυετή κωλυσιεργία του ΟΤΕ στην ανάπτυξη του ευρυζωνικού του δικτύου (οι ευρυζωνικές συνδέσεις είχαν κολλήσει στο μικρό σε κλίμακα πιλοτικό πρόγραμμα του ΟΤΕ για πάνω από τρία χρόνια).

Αριθμός Εργαζόμενων ΟΤΕ

Ενεργές γραμμές πρόσβασης ανά εργαζόμενο (ΟΤΕ)

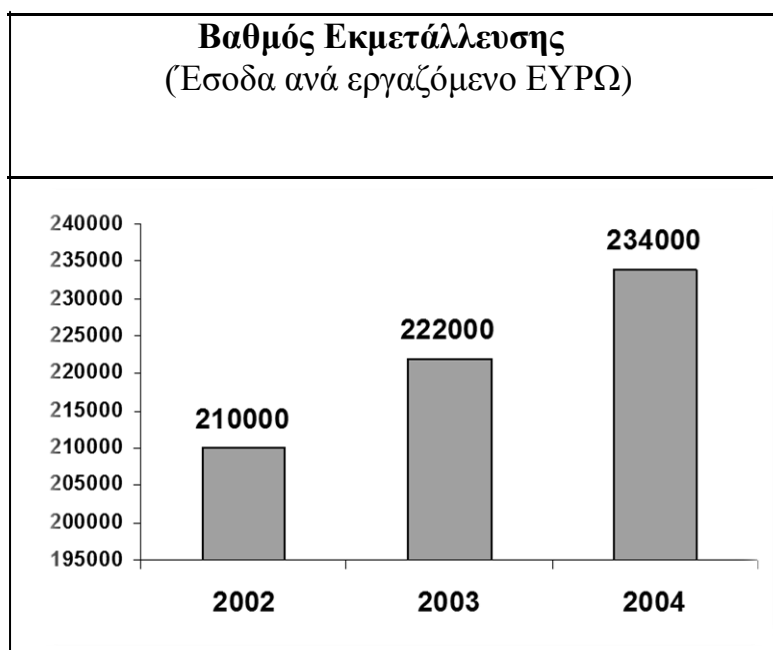

Η ελάττωση του προσωπικού των εταιριών τηλεπικοινωνίας, αντικατοπτρίζει αφ' ενός τη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στον κλάδο αλλά κυρίως την εντατικοποίηση της εργασίας στο κλάδο. Χαρακτηριστικό πλέον παράδειγμα είναι ο ΟΤΕ, όπου για τους νέου υπαλλήλους προβλέπεται πραγματικός εργασιακός μεσαίωνας (απειλή της απόλυσης, ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας κτλ)

Βεβαίως το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται στη Ελληνική πραγματικότητα, αλλά διαγράφεται σε όλη τη ΕΕ. Έτερο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Deutsche Telecom όπου ο αριθμός των

εργαζομένων μειώθηκε κατά 5% περίπου μέσα σε 2 χρόνια, με ταυτόχρονη αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης κατά 11% στο ίδιο χρονικό διάστημα.

Το άλλο μεγάλο δόγμα της 'απελευθέρωσης' είναι το ότι τα οφέλη της απελευθέρωσης θα τα καρπωθεί και ο τελικός καταναλωτής, σαν μείωση κόστους τηλεπικοινωνιών. Στην πραγματικότητα όμως, ο ΟΤΕ, κατά την πρώτη φάση της απελευθέρωσης, αύξησε σημαντικά το κόστος των αστικών κλήσεων, με ταυτόχρονη ελάττωση (όχι όμως τόσο σημαντική) των υπεραστικών και διεθνών. Λαμβάνοντας όμως υπ' όψιν το διαφορετικό 'καλάθι' κλήσεων του λαϊκού καταναλωτή (που πραγματοποιεί κυρίως αστικά τηλεφωνήματα) και της μεγάλης επιχείρησης (που ωφελείται πολύ περισσότερο από την ελάττωση στα διεθνή και υπεραστικά), προκύπτει το συμπέρασμα, ότι το τελικό κόστος τηλεπικοινωνιών για το λαϊκό καταναλωτή έχει αυξηθεί υπέρογκα.

ΚΑΙ Ο ΟΤΕ ΘΕΛΕΙ ΤΟΝ ΓΕΡΜΑΝΟ ΤΟΥ...

Ήταν η πιο αμφιλεγόμενη εξαγορά επιχείρησης στην Ελλάδα. Τον Απρίλιο του 2006 η Cosmote ανακοίνωσε την εξαγορά του δικτύου καταστημάτων Γερμανός σε Ελλάδα, Σκόπια, Βουλγαρία και Ρουμανία αντί του ποσού του 1,6 δισ. ευρώ. Η εξαγορά μπήκε αμέσως στο στόχαστρο της τότε αξιωματικής αντιπολίτευσης, η οποία και ζήτησε την ακρόαση της διοίκησης του ΟΤΕ στην Βουλή, ενώ στελέχη της ζήτησαν από την Εισαγγελία Αθηνών να ξεκινήσει την διερεύνηση της υπόθεσης. Η διερεύνηση αυτή συνεχίζεται ακόμη και σήμερα.

Για τον ΟΤΕ, η Γερμανός προσέδωσε μερίδιο αγοράς που δεν θα είχε χωρίς το δίκτυο αυτό, ενώ επιπλέον στέρησε τους ανταγωνιστές της Cosmote από ανάλογο μερίδιο αγοράς. Οι αντίπαλοι του ΟΤΕ ισχυρίστηκαν ότι ο οργανισμός ξόδεψε περίπου 2 εκατ. ευρώ για κάθε κατάστημα Γερμανός, όταν ο ίδιος θα μπορούσε να το χτίσει με περίπου 100.000 ευρώ. Με την ίδια λογική και ένα κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας κόστιζε 20 εκατ. ευρώ, απάντησε ο ΟΤΕ.

Όπως και να έχει η κατάσταση, ο όμιλος ΟΤΕ βρέθηκε με ένα δίκτυο καταστημάτων που δεν διέθετε μέχρι τότε. Τα ΟΤΕshops, παρά το γεγονός ότι ήταν περισσότερα από τα καταστήματα Γερμανός, απείχαν παρασάγγας από το ν' αποτελέσουν ένα ευέλικτο δίκτυο επέκτασης δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση πάντως, οι περισσότεροι ωφελημένοι ήταν οι μέτοχοι της Γερμανός, οι οποίοι πέτυχαν να πουλήσουν στην καλύτερη δυνατή στιγμή, δεδομένου ότι η μετοχή της εταιρείας κατέγραψε ιστορικά υψηλά. Ωστόσο, θεωρείται ότι ανεξάρτητα από το κόστος ήταν μία μάλλον επιτυχημένη αγορά, που βοήθησε την Cosmote να διευρύνει τη διαφορά από τους ανταγωνιστές της.

8.2 COSMOTE

Η COSMOTE είναι η μεγαλύτερη εταιρεία κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα με 7,9 εκατομμύρια συνδρομητές. Η εταιρεία έχει την έδρα της στην Αθήνα και είναι 100% θυγατρική του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ). Έχει αναπτύξει επιχειρηματικές δραστηριότητες σε τρεις ακόμη χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μέσω θυγατρικών: την AMC στην Αλβανία, τη GLOBUL στη Βουλγαρία και την COSMOTE στη Ρουμανία, που απευθύνονται σε μία διευρυμένη αγορά 45 εκατομμυρίων ανθρώπων. Στο σύνολο των τεσσάρων αυτών χωρών η COSMOTE εξυπηρετεί περίπου 20,4 εκατομμύρια πελάτες

<u>Είδος</u>	<u>Ανώνυμη Εταιρεία</u>
<u>Ίδρυση</u>	<u>1998</u>
<u>Έδρα</u>	<u>Αθήνα, Ελλάδα</u>
<u>Κλάδος</u>	Τηλεπικοινωνίες
<u>Προϊόντα/ Υπηρεσίες</u>	Κινητή τηλεφωνία, Internet
<u>Κύκλος εργασιών</u>	1.812,1 εκατ. € (2010)
<u>Ιστότοπος</u>	<u>www.cosmote.gr</u>

8.2.1 Η ΙΣΤΟΡΙΑ

Η COSMOTE ξεκίνησε την εμπορική της λειτουργία τον Απρίλιο του 1998 και μόλις ένα χρόνο μετά συμπλήρωσε 1 εκατομμύριο συνδρομητές. Το 2000, ξεκίνησε η διαπραγμάτευση των μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Το 2001, η COSMOTE κατέκτησε την 1η θέση στην ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας, με περισσότερους από 2,5 εκατομμύρια πελάτες.

Το 2006 απέκτησε το 99% περίπου της ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΒΕΕ, πολυεθνικής αλυσίδας λιανικής πώλησης τηλεπικοινωνιακών προϊόντων. Την ίδια χρονιά, ήταν η μοναδική ελληνική εταιρεία που συμπεριλήφθηκε στη λίστα Information Technology 100 του περιοδικού BusinessWeek με τις κορυφαίες εταιρείες του κλάδου παγκοσμίως.

Τον Φεβρουάριο του 2007, η COSMOTE διέθεσε, πρώτη στην ελληνική αγορά, πακέτα ευρυζωνικών υπηρεσιών σταθερού Internet (ADSL) σε συνδυασμό με υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας. Τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς, ο ΟΤΕ υπέβαλε προαιρετική δημόσια πρόταση για την απόκτηση του συνόλου των κοινών ονομαστικών μετοχών της COSMOTE. Οκτώ περίπου χρόνια μετά την είσοδό της στο Χρηματιστήριο Αθηνών, η διαπραγμάτευση της μετοχής της COSMOTE έπαυσε από την 1η Απριλίου 2008.

Το 2008 η εταιρεία υπέγραψε συμφωνία με την Telekom Slovenije για την πώληση του 100% της COSMOFON και της GERMANOS στα Σκόπια. Σήμερα η COSMOTE δεν δραστηριοποιείται στη χώρα.

Το 2010, η COSMOTE αναβάθμισε το δίκτυό της, διαθέτοντας ευρυζωνικές ταχύτητες έως 42,2 Mbps downlink και 5,8 Mbps uplink, ενώ ανακοίνωσε πιλοτικές δοκιμές για LTE.

Τον Σεπτέμβριο του 2011, η πληθυσμιακή κάλυψη του 3G δικτύου της εταιρείας ξεπέρασε το 98%. Τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς, η COSMOTE ανανέωσε την άδειά της στα 900MHz και απόκτησε επιπλέον φάσμα στα 900 & 1800MHz στο πλαίσιο διαγωνισμού της ρυθμιστικής αρχής (ΕΕΤΤ), έναντι ποσού που ξεπερνά τα 118 εκατ. ευρώ.

8.2.2 ΟΙ ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ

AMC Albania: Η COSMOTE εξαγόρασε το 85% του μετοχικού κεφαλαίου της αλβανικής εταιρείας κινητής τηλεφωνίας AMC το 2000. Τον Απρίλιο του 2009, η COSMOTE αύξησε τη συμμετοχή της στην AMC κατά 95% εξαγοράζοντας ποσοστό 12,6% κυριότητας του Αλβανικού Δημοσίου, έναντι τιμήματος 48,2 εκατομμυρίων Ευρώ. Το ποσοστό που διαθέτει σήμερα η COSMOTE ανέρχεται σε 97%.

GLOBUL: Το 2003 η COSMOTE ανέλαβε τη διαχείριση της εταιρείας κινητής τηλεφωνίας του ομίλου ΟΤΕ στη Βουλγαρία, GLOBUL, και το 2005 απέκτησε το 100% των μετοχών της εταιρείας.

Cosmote Romania: Τον Ιούλιο του 2005, η COSMOTE απέκτησε το 70% της ρουμανικής εταιρείας COSMOROM, η οποία αποτελούσε το σκέλος κινητής τηλεφωνίας της Romtelecom, δηλαδή του βασικού τηλεπικοινωνιακού παρόχου της Ρουμανίας. Το ίδιο έτος, η Cosmorom μετονομάστηκε σε COSMOTE Romania. Τον Νοέμβριο του 2009, η COSMOTE εξαγόρασε την Telemobil SA (Zapp), αποκτώντας πρόσβαση σε άδεια και υποδομές 3G στη Ρουμανία.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΒΕΕ: Το διεθνές δίκτυο καταστημάτων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και προϊόντων ΓΕΡΜΑΝΟΣ έχει αναπτύξει δραστηριότητες στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Το 2006 έγινε μέλος του Ομίλου COSMOTE.

8.2.3 ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Στο πλαίσιο του προγράμματος Κοινωνικής Ευθύνης της, η COSMOTE στηρίζει δράσεις που αφορούν στο περιβάλλον, την κοινωνία, την αγορά και τους εργαζόμενους. Στις δράσεις της σε αυτό τον τομέα συμπεριλαμβάνεται η χορηγία από κοινού με τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) και την ΟΤΕnet των Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνα 2004. Η COSMOTE έχει επίσης θεσπίσει πρόγραμμα Υποτροφιών για πανεπιστημιακές σπουδές προσφέροντας υποτροφίες σε πρωτοετείς φοιτητές της Ελληνικής Περιφέρειας για σπουδές σε ελληνικά ΑΕΙ.

Τον Οκτώβριο του 2011, η COSMOTE ανακοίνωσε ότι υποστηρίζει μαζί με τον ΟΤΕ την ψηφιοποίηση των βιβλιοθηκών της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης στην Κωνσταντινούπολη.

8.2.4 ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος ελέγχει το 100% της COSMOTE. Στις 14/05/2008 η ελληνική κυβέρνηση και η Deutsche Telekom (DT) κατέληξαν σε συμφωνία για τη συμμετοχή της DT στο μετοχικό κεφάλαιο του ΟΤΕ. Η συμφωνία προέβλεπε ότι το κάθε μέρος θα κατείχε ποσοστό 25% συν 1 μετοχή. Το 2009, η DT αύξησε το μερίδιό της στον ΟΤΕ από 25% σε 30%. Τον Ιούνιο του 2011, ο γερμανικός όμιλος εξαγόρασε πρόσθετο ποσοστό 10% και αύξησε τη συμμετοχή του στο 40%.

8.3 VODAFONE

Η **Vodafone** είναι εταιρεία κινητής τηλεφωνίας και μία από τις μεγαλύτερες σε χρηματιστηριακή αξία επιχειρήσεις, με παρουσία στην Ηπειρωτική Ευρώπη, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και την Άπω Ανατολή, με θυγατρικές εταιρείες, ελεγχόμενες εταιρείες και επενδύσεις.

Οι θυγατρικές εταιρείες κινητής τηλεφωνίας του Ομίλου λειτουργούν με το εμπορικό σήμα «Vodafone». Στις ΗΠΑ, η ελεγχόμενη εταιρεία του Ομίλου φέρει την ονομασία Verizon Wireless. Τα δύο τελευταία οικονομικά έτη, ο Όμιλος υπέγραψε επίσης συμβάσεις με πέντε εταιρείες δικτύων σε χώρες όπου ο Όμιλος δεν διαθέτει μετοχικό κεφάλαιο. Σύμφωνα με τους όρους των συγκεκριμένων Συμβάσεων Εταιρικών Δικτύων, ο Όμιλος και τα εταιρικά του δίκτυα συνεργάζονται για την ανάπτυξη και το μάρκετινγκ παγκόσμιων υπηρεσιών που φέρουν λογότυπα δύο εμπορικών σημάτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2005, βάσει των εγγεγραμμένων πελατών στις κοινοπραξίες τηλεπικοινωνιών στις οποίες είχε συμφέροντα κυριότητας, ο Όμιλος είχε 179,3 εκατομμύρια πελάτες. Ο αριθμός αυτός δεν

περιλαμβάνει τους πελάτες των υπηρεσιών τηλεειδοποίησης (paging), και υπολογίζεται σε αναλογική βάση σύμφωνα με τα εκατοστιαία συμφέροντα της Εταιρείας στις συγκεκριμένες κοινοπραξίες. Η εταιρεία έχει επίσης περίπου 55.000 υπαλλήλους, με μεγαλύτερη συνεισφορά την Vodafone Γερμανίας (12.073 υπάλληλοι) και δεύτερη την Vodafone Ηνωμένου Βασιλείου με 11.681 υπαλλήλους.

Οι κοινές μετοχές της Εταιρείας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου και οι Αμερικανικές Μετοχές Παρακαταθήκης («ADS») είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών της Ν. Υόρκης. Η τρέχουσα αξία του συνόλου των χρηματιστηριακών αξιών της Εταιρείας ήταν κατά προσέγγιση 80 δισεκατομμύρια λίρες στις 15 Νοεμβρίου 2005. Διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας είναι ο Αρουν Σαριν. Ο υπεύθυνος για την Ευρώπη (και την Ελλάδα) είναι ο Μπίλ Μόρροου.

8.3.1 ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Η Vodafone είναι χορηγός της McLaren-Mercedes στη Φόρμουλα 1, του Ολυμπιακού και της Εθνικής Ελλάδος, ενώ για αρκετά χρόνια το όνομά της είχε συνδεθεί με τη χορηγία της Ferrari και της Manchester United.

8.4 Nokia Siemens Networks

Η *Nokia Siemens Networks* είναι η προτεινόμενη νέα εταιρεία που ανακοινώθηκε στις 19 Ιουνίου του 2006. Είναι το αποτέλεσμα της συγχώνευσης (με 50%/50% κοινοπραξία) του τμήματος *COM* της *Siemens*, εκτός της μονάδας *Enterprise business*, και του *Network Business Group* της *Nokia*. Η συγχώνευση ολοκληρώθηκε τα τέλη Δεκεμβρίου του 2006.

Η κεντρική διοίκηση της *Nokia Siemens Networks* θα βρίσκεται στο Ελσίνκι της Φινλανδίας, ενώ η Ευρωπαϊκή διοίκηση και τρία από τα πέντε τμήματά της θα εδρεύουν στο Μόναχο της Γερμανίας. Το εύρος των επιχειρήσεών της θα εκτείνεται σε όλες οι μεγάλες περιοχές του κόσμου.

Με ένα μεικτό εισόδημα πάνω από 15 δισεκατομμύρια EUR για το 2005, η νέα εταιρεία είναι ένας από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές εξοπλισμών τηλεπικοινωνίας στον κόσμο. Ο Simon Bresford-Wylie, ο Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος και Γενικός Διευθυντής της μονάδας Networks της Nokia, διορίστηκε ως ο πρώτος Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της εταιρείας. Ο Peter Schönhöfer, ο Ανώτατος Οικονομικός Διευθυντής της Siemens Austria, ανέλαβε στην ίδια θέση.

8.5 WIND HELLAS

Η **WIND** είναι εταιρεία κινητής και σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα. Εδρεύει στην Α. Κηφισίας και είναι θυγατρική της ιταλικής εταιρείας Wind Telecomunicazioni SpA .

8.5.1 ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Ξεκίνησε με το όνομα Telestet το 1992. Ήταν η πρώτη εταιρία στην Ελλάδα που της χορηγήθηκε άδεια δημιουργίας ενός εθνικού δικτύου κινητής τηλεφωνίας και υπηρεσιών. (GSM) Για να αποκτηθεί η συγκεκριμένη άδεια η Telestet επένδυσε το ποσό των 88 περίπου εκατ. ευρώ όπου αποτελούσε μία από τις μεγαλύτερες επενδύσεις στην Ελλάδα μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Η πρώτη κλήση στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου 1993.

Το 1998 η Telestet ήταν η πρώτη εταιρία κινητής τηλεφωνίας που συμπεριλήφθηκε στις διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές, όπως το χρηματιστήριο του Άμστερνταμ.

Τον Ιούνιο του 2001 η Telestet ήταν η πρώτη εταιρία τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα και μία από τις πρώτες στον κόσμο που απέκτησε το πιστοποιητικό διαχείρισης ISO 9001:2000.

8.5.2 ΑΛΛΑΓΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΣΕ TIM HELLAS

Στις 8 Φεβρουαρίου 2004, το εμπορικό σήμα της εταιρείας το άλλαξε σε **TIM**, εισάγοντας έτσι στην ελληνική αγορά την επωνυμία της

μητρικής εταιρίας, η οποία συμμετέχει στους τομείς των τηλεπικοινωνιών ομάδα της Telecom Italia, καθώς και Freemove, η μεγαλύτερη συμμαχία των τηλεπικοινωνιών στην Ευρώπη, που αποτελείται από τις εταιρείες Orange (HB / Γαλλία), η Telefónica (Ισπανία), TIM (Ιταλία) & T-Mobile (Γερμανία).

8.5.3 ΑΛΛΑΓΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΣΕ WIND HELLAS

Στις 5 Ιουνίου 2007 η εταιρία αλλάζει για δεύτερη φορά όνομα και μετατρέπεται σε **WIND Hellas**. Πριν την αλλαγή του ονόματος η πρώην TIM εξαγοράστηκε πλήρως από την Weather Investments, εταιρία του αιγυπτιακού μεγιστάνα Naguib Sawiris. Το Μάιο του 2007 συγχωνεύεται με την 4η εταιρία κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα Q-Telecom της εταιρίας Info Quest.

Τον Οκτώβριο του 2007 εξαγοράζει την Tellas πάροχο σταθερής τηλεφωνίας την οποία κατείχε η ΔΕΗ(Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού) και λανσάρει υπηρεσίες Internet - Σταθερής - Κινητής σε έναν ενιαίο λογαριασμό με ειδικές εκπτώσεις.

8.5.4 ΣΗΜΕΡΑ

Σήμερα οι συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα ανέρχονται στα 18.198.884 με ποσοστό διείσδυσης 170% (τέλη Ιουνίου 2010) και η Wind κατέχει το 23% των συνδρομητών με 4.191.700 ενεργές γραμμές. Οι αριθμοί των συνδρομητών της ξεκινούν με 693,699 (Q- TELECOM) και 690.

Ολοκληρώθηκε και το έργο της ενοποίησης των πληροφοριακών συστημάτων μεταξύ Wind - Tellas έργου συνολικής αξίας 4 εκατ. Ευρώ, με αποτέλεσμα να είναι η μοναδική εταιρία στην Ελλάδα όπου κατέχει μία ενιαία υποδομή πληροφορικής για την υποστήριξη λειτουργιών και υπηρεσιών στην κινητή, τη σταθερή τηλεφωνία και το ευρυζωνικό Internet.

Τέλος, σήμερα κατέχει 20,21% μερίδιο αγοράς ανάμεσα σε όλους τους ιδιωτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας. (Τελευταία ενημέρωση Δεκέμβριος 2010).

8.6 FORTHNET

Η **Forthnet** είναι μία από τις μεγαλύτερες ιδιωτικές εταιρείες τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. Δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στην παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών διαδικτύου, τηλεφωνίας και δορυφορικών υπηρεσιών, διαθέτοντας ιδιόκτητο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο, συμπεριλαμβανομένου ενός δικτύου οπτικών ινών. Δευτερευόντως εμπλέκεται στην παροχή υπηρεσιών marketing και ακτοπλοΐας (το δεύτερο μέσω της ForthCRS)^{[1][2]}.

Ιδρύθηκε το 1995, στην Αθήνα (Καλλιθέα), από το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ) και τις Μινωικές Γραμμές ΑΝΕ, με την επωνυμία *Ελληνική Εταιρία Τηλεπικοινωνιών και Τηλεματικών Εφαρμογών* και διακριτικό τίτλο FORTHnet A.E. Είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών από το 2000 (06/10/2000^[3]), κατατασσόμενη σήμερα (2011) στην κατηγορία μεγάλης κεφαλαιοποίησης. Το 2004 συγχωνεύτηκε με τις θυγατρικές της εταιρείες HellasNet και Internet Hellas διά απορροφήσεως των τελευταίων. Το 2008, εξαγόρασε την Netmed N.V. και Intervision (services) B.V. και εισήλθε στον κλάδο της συνδρομητικής τηλεόρασης οπότε και ξεκίνησε η συνεργασία Forthnet και Nova. Το 2010, έγινε η συγχώνευση λειτουργιών και δραστηριοτήτων της Forthnet A.E. με την Nova. Σήμερα, είναι μέλος του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου (Ε.Α.Ε.Ε.) του Συνδέσμου Εταιριών Πληροφορικής Ελλάδος (Σ.Ε.Π.Ε.) και του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.). Έδρα της εταιρείας είναι το Ηράκλειο Κρήτης (ΕΤΕΠ Βασιλικά Βουτών, Ηράκλειο Τ.Κ. 71101)^[4].

Σήμερα κατέχει 32,47% μερίδιο αγοράς ανάμεσα σε όλους τους ιδιωτικούς παρόχους και αποτελεί τον μεγαλύτερο ιδιωτικό πάροχο στην Ελλάδα βάση συνδρομητών. (Τελευταία ενημέρωση Δεκέμβριος 2010).^[5]

Στη μετοχική σύνθεση της εταιρίας συμμετέχουν σήμερα (Απρίλιος 2011) η εταιρία FORGENDO LIMITED με 41,27%, το ΙΤΕ με 4,20%, το CYRTE INVESTMENTS με 25,41% και άλλοι επενδυτές με 29,12%.

<u>Είδος</u>	<u>Ανώνυμη Εταιρεία</u> (ΧΑΑ: <u>ΦΟΡΘ</u>)
<u>Ίδρυση</u>	1995
<u>Έδρα</u>	<u>Ηράκλειο Κρήτης</u>
<u>Πρόσωπα</u>	Παπαδόπουλος Παναγιώτης (Αντιπρόεδρος/ <u>Διευθύνων</u> <u>Σύμβουλος</u>), Padmanabhan S Deerak (Πρόεδρος/Μη εκτελεστικό μέλος)
<u>Προϊόντα/ Υπηρεσίες</u>	Τηλεπικοινωνίες, ευρυζωνικό διαδίκτυο, δορυφορικές υπηρεσίες
<u>Υπάλληλοι</u>	Εταιρεία 862, Όμιλος 1545 (2011)
<u>Ιστότοπος</u>	<u>www.forthnet.gr</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο : ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η πλήρης απελευθέρωση της ελληνικής αγοράς προκάλεσε την αύξηση του μεγέθους της συνολικής απασχόλησης στις βασικότερες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα, η απασχόληση στην Ελλάδα από το 1992 αυξήθηκε κατά 8,5% φτάνοντας από 26.741 χιλ. το 1992 σε 29.021 χιλ. το 2004. Αντίθετα, η απασχόληση στον ΟΤΕ, δηλαδή του εθνικού τηλεπικοινωνιακού οργανισμού, μειώνεται συνεχώς (από 26.716 χιλ. το 1992 σε 16.302 χιλ. το 2004). Η αύξηση που παρατηρείται στη συνολική απασχόληση οφείλεται κυρίως στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στις νέες υπηρεσίες και ιδιαίτερα στην κινητή τηλεφωνία. Ειδικότερα, από τους 25 απασχολούμενους στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας το 1992 φτάσαμε το 2004 στους 6.277 χιλ. (21,63%). Ομοίως, σημαντική αύξηση παρουσιάζει η απασχόληση στις επιχειρήσεις σταθερής τηλεφωνίας και του διαδικτύου φτάνοντας σε 3.375 χιλ. (11,63%) το 2004 από 4 που ήταν το 1996. Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνονται και από παλαιότερες έρευνες³ σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Νότιος Κορέα, η Ισπανία, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο κ.α..

9.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από το σύνολο των οικονομετρικών υποδειγμάτων προκύπτει ότι η απασχόληση επηρεάζεται κυρίως από την ιδιωτική ιδιοκτησία. Το μέγεθος της επιχείρησης επηρεάζει μόνο την ειδικότητα του προσωπικού. Ειδικότερα:

Πρώτον, η ιδιωτική ιδιοκτησία επηρεάζει αρνητικά τόσο την ειδικότητα όσο και το μορφωτικό επίπεδο του απασχολούμενου προσωπικού. Αναλυτικότερα, διαπιστώνεται ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις (δηλαδή οι επιχειρήσεις που ανήκουν αμιγώς σε ιδιώτες) απασχολούν λιγότερο διοικητικό και τεχνικό προσωπικό (επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 5%), όσο και προσωπικό της μέσης και ανώτερης εκπαίδευσης από ότι οι κρατικές επιχειρήσεις (επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 1%). Το γεγονός αυτό ενδεχομένως να οφείλεται στο ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις αποσκοπούν κυρίως στη συγκράτηση του λειτουργικού τους κόστους σε χαμηλά επίπεδα μέσω της απασχόλησης συνολικά λιγότερου και χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου προσωπικού. Στην ίδια κατεύθυνση οι *Li και Xu (2002)* εξετάζοντας 166 χώρες και ο *Harper (2002)* εξετάζοντας 554

επιχειρήσεις από την Τσεχία, συμπέραναν ότι η ιδιωτικοποίηση των επιχειρήσεων συνδέεται με μια ουσιαστική μείωση του αριθμού των απασχολούμενων.

Δεύτερον, το μέγεθος μια επιχείρησης επηρεάζει θετικά την ειδικότητα του προσωπικού, τουλάχιστον σε ορισμένους υπό-κλάδους. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι όσο μεγαλύτερη είναι η επιχείρηση τόσο περισσότερο είναι το εμπορικό προσωπικό που απασχολεί (επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας).

9.2 ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με το παρόν άρθρο εξετάσαμε εάν και σε ποιο βαθμό η απελευθέρωση της τηλεπικοινωνιακής αγοράς στην Ελλάδα επηρέασε την απασχόληση. Για το λόγο αυτό πραγματοποιήσαμε το 2005 εμπειρική έρευνα σε 44 από τις πιο σημαντικές επιχειρήσεις του κλάδου και συγκεντρώσαμε στοιχεία για την περίοδο 1992-2005. Τα στοιχεία αυτά τα επεξεργαστήκαμε περιγραφικά και οικονομετρικά με τη χρήση της FGLS μεθόδου στο πλαίσιο της panel data analysis.

Η περιγραφική μας έρευνα έδειξε ότι η απελευθέρωση της αγοράς αυξάνει την απασχόληση, παρότι το απασχολούμενο προσωπικό του εθνικού τηλεπικοινωνιακού οργανισμού (ΟΤΕ) μειώνεται σημαντικά. Το γεγονός αυτό αποδίδεται κυρίως στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης στις νέες υπηρεσίες και ιδιαίτερα στην κινητή τηλεφωνία. Με αυτόν τον τρόπο, τα αποτελέσματά μας έρχονται να επιβεβαιώσουν εκείνα άλλων ερευνών, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τόσο σε ανεπτυγμένες όσο και σε αναπτυσσόμενες οικονομίες.

Η οικονομετρική ανάλυση, με τη σειρά της, προχώρησε ένα βήμα παραπέρα και διερεύνησε τους προσδιοριστικούς παράγοντες της απασχόλησης, η οποία για μια εκτενέστερη ανάλυση διακρίθηκε στην ειδικότητα και το μορφωτικό επίπεδο του απασχολούμενου προσωπικού. Βασικά προέκυψε ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις απασχολούν λιγότερο διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, αλλά και λιγότερο προσωπικό μέσης και ανώτατης εκπαίδευσης από ότι οι κρατικές επιχειρήσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. HAW J.(1996), Future for the Telecom Industry, A Ten Year Forecast, New Telecom Quarterly Austin, TX: Technology Futures Inc, October pp.25-33
2. Joshy MP, RJ (1998) "How Alliances are Reshaping Telecommunications
3. Yamada, T. and D. Ypsilantis, 2001, "Regulatory Reform in the Telecommunications Industry in Ireland," OECD.
4. Ypsilantis D. and W. Min, 2000, "Regulatory Reform in the Telecommunications Industry in Korea," OECD
5. Ypsilantis, D. and W. Min, 2001, "Regulatory Reform in the Telecommunications Industry in Italy," OECD.
6. Ypsilantis, D., 2002, "Regulatory Reform in the Telecommunications Industry – United Kingdom," OECD.
7. Koski, H., 2002, "Technology policy in the telecommunication sector market responses and economic impacts," European Commission.
8. Sacripanti, A.M., 1999, "Liberalizing telecommunications in Italy: the role of the regulator," *The Journal of policy, regulation and strategy for telecommunications*,
9. SIEMENS-GERMANY, «Photovoltaic Power Supply for Telecommunications Systems»,1998.
10. Telecommunications Liberalization and Productivity Performance",
11. COSMOONE.(2010) Ανάκτηση στις 13-3-2012 από <http://www.Cosmo-one.gr>
12. YASSAS (2010), Ανάκτηση στις 10-8-2011 από <http://www.yassas.com>
13. E.E (2010), Europe Telecommunication from http://ec.europa.eu/information_soci...m?item_id=4784
14. VODAFONE, Ανάκτηση στις 18-8-2011 από <http://www.vodafone.gr>
15. COSMOTE, Ανάκτηση στις 18-8-2011 από <http://www.cosmote.gr>
16. FORTHNET, Ανάκτηση στις 19-8-2011 από <http://www.forthnet.gr>

- 17.** ΟΤΕ (2011), Ανάκτηση στις 28-10-2011 από <http://www.ote.gr>
- 18.** BE24.(2010) Ανάκτηση στις 20-1-2012 από <http://www.be24.gr>
- 19.** ΕΕΤΤ,(2010) Ιστορικό και λειτουργία της ΕΕΤΤ, Ανάκτηση στις 30-10-2011 από <http://www.eett.gr/opencms/EETT/AboutEETT/>
- 20.** Μανδραβέλης Β. (2011), Συγχωνεύσεις στις τηλεπικοινωνίες, Καθημερινή.
- 21.** Πάνου Σ. (2010), Η Συγχώνευση ΟΤΕ και COSMOTE, OGM.
- 22.** Σπύρου Σ. (2009), Συγχωνεύσεις στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών. Ανάκτηση στις 22-2-2012 από <http://www.tovima.gr>
- 23.** Χρονολόγιο COSMOTE. Ανακτήθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2012
- 24.** ZAPP: Our history. Ανακτήθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2012
- 25.** Ο ΟΤΕ ψηφιοποιεί τα αρχεία του Πατριαρχείου, 14 Οκτωβρίου 2011. Ανακτήθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2012
- 26.** Υποτροφίες ΟΤΕ–COSMOTE για την Ελληνική Περιφέρεια, 08 Δεκεμβρίου 2011. Ανακτήθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2012
- 27.** Οικονομικές Καταστάσεις της COSMOTE. Ανακτήθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2012
- 28.** AMC Albania
- 29.** GLOBUL Bulgaria.
- 30.** COSMOTE Romania.